

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 15.10.2002
KOM(2002) 557 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS

KOHEESIORAHASTON VUOSIKERTOMUS (2001)

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	5
TIIVISTELMÄ	6
1. YLEISTÄ	8
1.1. Lähentyminen ja talouskehitys koheesiomaissa	8
1.1.1 Kreikka	8
1.1.2 Espanja	8
1.1.3 Irlanti	9
1.1.4 Portugali	10
1.2. Ehdollisuus	10
2. TOIMINTAPERIAATTEET JA MYÖNNETYT TUET	12
2.1. Yhteensovittaminen muiden yhteisön politiikkojen kanssa	12
2.1.1 Julkiset hankinnat	12
2.1.2 Kilpailu	12
2.1.3 Ympäristö	12
2.1.4 Liikenne	13
2.2. Yhteensovittaminen rakennerahastojen kanssa: strategiset viitekehykset	14
2.2.1 Ympäristö	14
2.2.2 Liikenne	17
2.3. Talousarvio ja sen käyttö, maksusitoumus- ja maksumäärärahat	19
2.3.1 Käytettävissä olevat varat	19
2.3.2 Talousarvion toteuttaminen	20
2.3.3 Talousarvion toteuttaminen edellisellä kaudella (1993-1999)	21
3. HYVÄKSYTYT HANKKEET JA TOIMET	23
3.1. Rahaston tuki koheesiomaittain	23
3.1.1 Kreikka	23
3.1.1.1 Ympäristö	23
3.1.1.2 Liikenne	25
3.1.2. Espanja (myös syrjäisimmät alueet)	26
3.1.2.1 Ympäristö	26
3.1.2.2 Liikenne	30

3.1.3.	Irlanti	31
3.1.3.1.	Ympäristö	32
3.1.3.2.	Liikenne	32
3.1.4.	Portugali	33
3.1.4.1.	Ympäristö	33
3.1.4.2.	Liikenne	35
3.2.	Tekninen apu ja tutkimukset	36
3.2.1	Rahaston yleinen toimintalinja	36
3.2.2.	Komission aloitteesta annettu tekninen apu	36
4.	SEURANTA, VALVONTA JA VÄÄRINKÄYTÖKSET	37
4.1.	Seuranta: Seurantakomiteat ja tarkastuskäynnit	37
4.1.1.	Kreikka	37
4.1.1.1	Seurantakomiteat	37
4.1.1.2.	Tarkastuskäynnit	37
4.1.2.	Espanja	37
4.1.2.1.	Seurantakomiteat	37
4.1.2.2.	Tarkastuskäynnit	38
4.1.3.	Irlanti	38
4.1.3.1.	Seurantakomiteat	38
4.1.3.2.	Tarkastuskäynnit	39
4.1.4.	Portugali	39
4.1.4.1.	Seurantakomiteat	39
4.1.4.2.	Tarkastuskäynnit	39
4.2.	Tarkastuskäynnit ja päätelmät	39
4.2.1.	Kreikka	40
4.2.2.	Espanja	40
4.2.3.	Irlanti	40
4.2.4.	Portugali	40
4.2.5.	Päätelmät	40
4.3.	Väärinkäytökset ja tuen keskeyttäminen	41
5.	ENNAKKO- JA JÄLKIARVIOINTI	42

5.1.	Yleistä	42
5.2.	Hankkeiden käsittely ja ennakkoarviointi	42
5.3.	Yhteistyö EIP:n kanssa hankkeiden arvioinnissa	42
5.4.	Rahaston taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus jäsenvaltioissa ja taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen Euroopan unionissa, mukaan lukien vaikutukset työllisyyteen	43
5.5.	Jälkiarviointiohjelma	43
5.5.1.	Ympäristö	43
5.5.2.	Liikenne	43
6.	TOIMIELINTEN VÄLINEN VUOROPUHELU, TIEDOTTAMINEN JA JULKISUUS	45
6.1.	Vuosikertomuksen 2000 esittäminen	45
6.1.1.	Euroopan parlamentti	45
6.2.	Tiedottaminen jäsenvaltioille	45
6.3.	Muut tiedotustapahtumat	45
6.3.1.	Tiedottaminen yhteiskuntaelämän osapuolille	45
6.4.	Komission julkisuus- ja tiedotustoimet	45
	LIITE I	47

ESIPUHE

Tämä vuosikertomus koskee koheesiorahaston toimintaa vuonna 2001.

Kyseessä on ohjelmakauden 2000–2006 toisen vuoden toimintaa koskeva kertomus.

Kertomuksen esitystapa on koheesiorahastosta annetun asetuksen mukainen. Siihen on tehty muutoksia Euroopan parlamentin, talous- ja sosiaalikomitean sekä alueiden komitean huomautusten pohjalta.

Kertomuksen tavoitteena on myös olla hyödyllinen tietolähde kaikille, jotka ovat kiinnostuneita Euroopan unionin taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tukemisesta ja kehittämisestä.

TIIVISTELMÄ

Taloudellinen toimintaympäristö ja ehdollisuus

Koheesiorahastomaat ovat pääosin edelleen täyttäneet makroekonomiset kriteerit. Ainoastaan Portugalissa on ollut erilainen tilanne.

Portugalin viranomaiset ilmoittivat 25. heinäkuuta 2002, että vuoden 2001 alijäämä oli 4,1 % BKT:sta, mikä on selvästi enemmän kuin 3 %:n viitearvo. Tämän ilmoituksen seurauksena komissio päätti aloittaa vakaus- ja kasvusopimusta koskevassa neuvoston päätöslauselmassa vahvistetun liiallista alijäämää koskevan menettelyn.

Ongelma ei koske muita koheesiomaita.

Talousarvion toteuttaminen

Koheesiorahaston lopulliset määrärahat vuodeksi 2001 olivat indeksoinnin jälkeen 2,715 miljoonaa euroa.

Maksusitoumukset ja maksut toteutuivat seuraavasti:

Yhteenveto koheesiorahaston määrärahojen toteutumisesta vuonna 2001 (€)

<u>Maksusitoumus-määrärahat</u>	<u>Alkuperäiset</u>	<u>Liikkeet</u>	<u>Lopulliset määrärahat</u>	<u>Maksetut</u>	<u>Peruutetut</u>	<u>Siirrot 2001</u>
Talousarvio 2001	2 715 000 000	0	2 715 000 000	2 711 685 504	0	3 314 496
Määrärahasiirrot vuodelta 2000 (toteutumattomat)	413 546 759	0	413 546 759	413 546 759	0	0
Uudelleen käyttöön otetut määrärahat (vapautuneet vuodelta 2000)	0	0	0	0	0	0
Ennakoiden palautukset (korvaukset)	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	3 128 546 759	0	3 128 546 759	3 125 232 263	0	3 314 496

<u>Maksu-määrärahat</u>	<u>Alkuperäiset</u>	<u>Liikkeet</u>	<u>Lopulliset määrärahat</u>	<u>Maksetut</u>	<u>Peruutetut</u>	<u>Siirrot 2001</u>
Talousarvio 2001	2 860 000 000	0	2 860 000 000	1 983 398 232	876 601 768	0
Määrärahasiirrot vuodelta 2000 (toteutumattomat)	300 000 000	0	300 000 000	0	300 000 000	0
Ennakoiden palautukset (korvaukset)	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	3 160 000 000	0	3 160 000 000	1 983 398 232	1 176 601 768	0

Yhteensovittaminen rakennerahastojen kanssa: strategiset viitekehykset

Liikenne

Liikenteen osuus koheesiorahaston kaikista maksusitoumuksista vuodeksi 2001 on 48,5 %. Kuten aikaisemminkin, komission pyrkimyksenä oli keskittää rahaston toiminta rautatieliikenteen edistämiseen.

Ympäristö

Ympäristöalan osuus koheesiorahaston kaikista maksusitoumuksista vuodeksi 2001 on 51,5 %. Ympäristöalan painopisteitä ovat jatkossakin juomaveden hankinta, jäteveden käsittely ja kiinteiden jätteiden käsittely.

Tiedottaminen ja julkisuus

Brysselissä pidettiin 24. lokakuuta 2001 tiedotuskokous 15 jäsenvaltion kanssa. Komissio esitteli kokouksessa luonnoksen asetukseksi hallinto- ja tarkastusjärjestelmistä ja menettelystä koheesiorahastosta myönnettyyn tukeen liittyvien varainhoitoa koskevien oikaisujen toteuttamiseksi sekä koheesiorahaston vuosikertomuksen 2000.

Arviointi

Vuonna 1998 käynnistettiin kolmivuotinen jälkiarviointiohjelma. Hankkeita on arvioitu yhteensä 120, joista 60 on ympäristöalan hankkeita ja 60 liikennealan hankkeita. Ympäristöalan hankkeiden toteuttamisessa ei ole ilmennyt suuria ongelmia, ja hankkeille asetetut tavoitteet on saavutettu. Liikennealan hankkeiden toteutuksessa on sitä vastoin törmätty useisiin vaikeuksiin, jotka ovat johtaneet lisäkustannuksiin ja aikataulujen viivästymiseen.

Väärinkäytökset ja tuen keskeyttäminen

Koheesiorahaston rahoituksen yhteydessä esiintyvistä epäsäännönmukaisuuksista ja perusteettomasti maksettujen summien takaisinperinnästä sekä tätä alaa koskevan tiedotusjärjestelmän perustamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1831/94¹ 3 artiklan mukaan edunsaajina olevat jäsenvaltiot antavat komissiolle selvityksen epäsäännönmukaisista tapauksista, joista on tehty hallinnollinen tai oikeudellinen esitutkinta.

Vuodelta 2001 yksi edunsaajina olevista jäsenvaltioista, eli Kreikka, ilmoitti komissiolle neljästä väärinkäytöstapauksesta, jotka koskivat yhteensä 2 429 040 euroa. Komissiolle on ilmoitettu tässä yhteydessä, että kansalliset viranomaiset ovat toteuttaneet tarvittavat toimet yhteisön taloudellisten etujen suojelemiseksi. Kolmessa näistä tapauksista menettelyt perusteettomasti maksettujen summien takaisinperimiseksi ovatkin käynnissä, kun taas neljännessä tapauksessa hankkeesta vastaavaa yrittäjää on kehoitettu korjaamaan hankkeessa ilmenneet puutteet, mikä on jo tehty.

Kolme muuta edunsaajana olevaa jäsenvaltiota ovat ilmoittaneet komissiolle edellä mainitun asetuksen perusteella, etteivät ne ole havainneet väärinkäytöksiä kyseisenä vuonna.

¹ EYVL 191, 29.7.94

1. YLEISTÄ

1.1. Lähentyminen ja talouskehitys koheesiomaissa

1.1.1 Kreikka

Neuvoston 19. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen mukaisesti Kreikka liittyi euroalueeseen 1. tammikuuta 2001 alkaen². Vuonna 2001 Kreikan talouspolitiikka noudatti ensimmäisen vakausohjelman suuntaviivoja. Ohjelma esitettiin vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten mukaisesti joulukuussa 2000. Ensimmäisen vakausohjelman tavoitteena oli vahvistaa talouspolitiikan vakautuslinjauksia ja parantaa samalla markkinoiden toimivuutta rakenneuudistuksilla. Neuvosto julkaisi ohjelmasta lausunnon 12. helmikuuta 2001³.

Vaikka valtiontalouden tilanne paranikin vuonna 2001 huomattavasti vuoteen 2000 verrattuna, vuoden 2000 vakausohjelmassa julkiselle taloudelle asetettuja tavoitteita ei saavutettu. Valtiontalouden alijäämä oli 0,8 % BKT:sta vuonna 2000 ja laski 0,4 % :iin BKT:sta vuonna 2001. Valtiontalouden ylijäämä oli siis 0,1 % BKT:sta, johon sisältyivät yleismaailmallisesta matkaviestintäjärjestelmästä (UMTS) saadut tulot. Vakausohjelmassa ennustettiin ylijäämän olevan 0,5 % BKT:sta vuonna 2001. Julkiselle taloudelle asetetusta tavoitteesta jääminen johtui tulojen, etenkin verotulojen, vähenemisestä. Tähän vaikuttivat odotettua hitaampi reaali bruttokansantuotteen kasvu ja juoksevien menojen (pl. korkomenot) ylitys, jonka kattaa osittain muiden kuin verotulojen huomattava lisääntyminen. Näitä tuloja ovat pääasiassa matkapuhelintoimilupien (UMTS) myynnistä saadut budjetoimattomat tulot, jotka olivat noin 0,5 % BKT:sta. Perusyliäämä oli 6,3 % BKT:sta. Valtion velan osuus oli 102,8 % BKT:sta vuonna 2000 ja laski 99,7 %:iin BKT:sta vuonna 2001.

Joulukuussa 2001 Kreikka esitti ensimmäisen tarkistetun vakausohjelman vuosiksi 2001–2004. Neuvosto esitti ohjelmasta arvionsa 12. helmikuuta 2002⁴. Vuoden 2001 julkisen talouden tuloksen ja alkuperäisen ohjelman odotuksia hitaamman reaali bruttokansantuotteen kasvuennusteen perusteella tarkistetussa vakausohjelmassa ennustetaan valtiontalouden ylijäämän lisääntyvän vuosina 2001–2004, vaikkakin odotettua hitaammin. Ylijäämän ennustetaan olevan 0,8 % BKT:sta vuonna 2002 ja 1,0 % BKT:sta vuonna 2003. Valtion velan suhteellisen osuuden ennustetaan laskevan 97,3 %:iin BKT:sta vuonna 2002. Kreikan vakausohjelman finanssipolitiikka perustuu suurten perusyliäämien säilyttämiseen. Tätä tukee korkomenojen merkittävä väheneminen, mikä johtuu korkojen alenemisesta ja valtion velkasuhteen supistumisesta.

1.1.2. Espanja

Vuonna 2001 Espanjassa toteutetut talouspolitiikan tärkeimmät suuntaviivat esitettiin tarkistetussa vakausohjelmassa vuosiksi 2001–2004. Ohjelmassa vahvistettiin viime vuosina noudatettu talousstrategia, joka perustuu julkisen talouden vakauttamiseen ja

² EYVL L 167, 7.7.2000.

³ EYVL C 77, 9.3.2001.

⁴ EYVL C 51, 26.2.2002.

rakenneuudistuksiin. Neuvosto katsoi ohjelman olevan vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen⁵. Kansainvälisen taloudellisen taantuman aikana BKT kasvoi 2,8 % vuonna 2001, kun tarkistetuissa vakautusohjelmassa oli oletettu sen kasvavan 3,6 % . Vaikka tuotannon kasvu heikkeni ja alijäämä oli 0,3 % BKT:sta vuonna 2000, tavoite julkisen talouden rahoitusaseman tasapainosta saavutettiin, sillä velan osuus BKT:sta oli hieman tarkistuksessa ennustettua parempi. Sitä vastoin hintakehitys oli odotettua epäedullisempaa, koska hinnaltaan vaihtelevien tuotteiden hinnat nousivat ja pohjainflaatio kiihtyi.

Kolmas tarkistettu vakausohjelma vuosiksi 2002–2005 esitettiin Euroopan komissiolle 9. joulukuuta 2001, ja neuvosto esitti ohjelmasta arvionsa 12. helmikuuta 2002⁶. Lausunnossaan neuvosto katsoi tarkistuksen olevan vakaus- ja kasvusopimuksen määräysten mukainen sekä noudattavan talouspolitiikan laajoja suuntaviivoja. Vuonna 2001 saavutettu julkisen talouden rahoitusaseman tasapaino jatkuu myös vuosina 2002 ja 2003, kun taas vuosina 2004 ja 2005 valtiontalouden odotetaan olevan hieman ylijäämäinen, edellisenä 0,1 % ja jälkimmäisenä 0,2 % BKT:sta. Tarkistuksessa esitetty verotusta koskeva strategia pysyy ennallaan aikaisempiin ohjelmiin verrattuna. Strategia perustuu juoksevien menojen (pl. korkomenot) rajoittamiseen, jota tuetaan korkomenoja vähentämällä. Näin voidaan lisätä julkisia investointeja. Ohjelmassa suunnitellaan myös henkilökohtaisen tuloverotuksen uudistamista, jonka on määrä tulla voimaan vuodesta 2003 alkaen. Tämä edellyttää verorasituksen vähentämistä siten, että se on sopusoinnussa julkisen talouden vakauden säilyttämisen kanssa. Velan osuus BKT:sta laskee edelleen, vuonna 2002 alle 56 %:iin ja ohjelmakauden loppuun mennessä 50 %:iin.

1.1.3. Irlanti

Neuvosto katsoi Irlannin vakausohjelman vuosiksi 2001–2003 olevan vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen⁷. Päinvastoin kuin aiempina vuosina julkisen talouden tulos jäi vuonna 2001 runsaasti tavoitteesta. Saavutettu ylijäämä oli arviolta 1,7 % BKT:sta suunnitellun 4,3 %:n sijasta. Odotettua heikompi tulos johtui pääasiassa verotulojen voimakkaasta vähenemisestä, mutta myös menot ylittyivät jonkin verran. Verotulojen vähäisyys johtuu suureksi osaksi heikommasta kasvusta, joka alitti todennäköisesti noin kahdella prosenttiyksiköllä vuoden 2001 talousarvion taustalla olevan 8,8 %:n kasvuoletuksen. Valtion velan osuus BKT:sta laski edelleen noin 36 %:iin vuonna 2001.

Neuvosto esitti 12. helmikuuta 2002 arvionsa uudelleen tarkistetusta vakausohjelmasta vuosiksi 2002–2004⁸. Vuonna 2002 Irlannin viranomaisten tavoitteena on vähäinen ylijäämä, mutta sen jälkeen rahoitusaseman ennustetaan vähitellen muuttuvan (hieman) alijäämäiseksi. Vuosien 2003–2004 julkisen talouden ennusteisiin sisältyy kuitenkin laajat valmiussäännökset (odottamattoman kehityksen varalta), joita ilman kunkin vuoden tulos olisi hieman ylijäämäinen. Sen vuoksi neuvosto ilmoitti päätelmissään, että mikäli näitä valmiussäännöksiä ei käytetä, vakaus- ja kasvusopimuksen tavoitetta lähellä tasapainoa olevasta julkisen talouden rahoitusasemasta noudatetaan yleisesti koko ohjelmakauden ajan. Velkakehityksen

⁵ EYVL C 109, 10.4.2001.

⁶ EYVL C 51, 26.2.2002.

⁷ EYVL C 77, 9.3.2001.

⁸ EYVL C 51, 26.2.2002.

osalta vakausohjelmassa arvioidaan velkasuhteen lähes vakiintuvan vuoteen 2004 mennessä hyvin alhaiselle tasolle eli 34 %:iin BKT:sta.

Viime vuosikymmenen huomattavan kasvun ansiosta Irlannin työttömyysaste laski vuoden 1993 huippulukemista (15,6 %) nopeasti 3,8 %:iin vuonna 2001. Kansainvälisen ja kotimaisen kasvun hidastuminen vuonna 2001 on kuitenkin vuoden 2001 puolivälistä alkaen hieman nostanut työttömyysastetta, joka oli 4,3 % helmikuussa 2002. Irlanti on edistynyt huomattavasti nimellisen lähentymisen saavuttamisessa. Nimellinen BKT asukasta kohti oli 77 % EU:n keskiarvosta vuonna 1991, ja sen arvioidaan nousseen 121 %:iin vuonna 2001. Koska huomattava osa tuotosta siirtyy pois maasta, BKTL saattaa olla parempi mittari Irlannin tuloksen arvioimiseen, ja se onkin noussut 71 %:sta arviolta 102 %:iin.

1.1.4. Portugali

Vuoden 2001 julkisen talouden muutoksissa noudatettiin tarkistettua vakausohjelmaa (2001–2004), josta neuvosto antoi arvionsa 12. maaliskuuta 2001⁹. Ohjelmassa asetettiin julkisen talouden alijäämätavoitteeksi 1,1 % BKT:sta. Portugalin viranomaiset arvioivat helmikuussa 2002 annetussa ilmoituksessa alijäämäksi 2¼ % BKT:sta. Odotettua hitaampi talouskasvu oli tärkeä syy siihen, että julkisen talouden tulostavoitteesta jäätin huomattavasti vuonna 2001. Tähän vaikuttivat muutkin taustatekijät, varsinkin vuonna 2001 toteutetusta välittömän verotuksen uudistamisesta aiheutuneiden tulomenetysten aliarviointi sekä veronkannon ja hallinnon tehostamisen ennustettua heikommät tulokset. Kesäkuussa hyväksytystä menojen rajoituspaketista huolimatta juoksevat menot (pl. korkomenot) ylittivät tavoitteen.

Portugalin hallitus hyväksyi 13. joulukuuta 2001 kolmannen tarkistetun vakausohjelman vuosiksi 2001–2005, ja neuvosto esitti siitä arvionsa 12. helmikuuta 2002. Vaikka julkiselle taloudelle asetettua tavoitetta ei vuonna 2001 saavutettukaan, tavoitteena on edelleen julkisen talouden rahoitusaseman tasapaino vuoteen 2004 mennessä. Tämä edellyttää huomattavasti vaativampaa julkisen talouden vakauttamista vuosina 2002–2004. Neuvosto katsoi, että kun talouden elpyminen on saatu alkuun, Portugalin hallituksen on tehostettava toimiaan saavuttaakseen nopeasti keskipitkän aikavälin tavoitteensa rahoitusaseman tasapainosta vuonna 2004. Vähimmäisedellytyksenä on, että valtion talouden nimellisten juoksevien menojen (pl. korkomenot) kasvu rajoitetaan tiukasti 4 %:iin vuosina 2003 ja 2004. Lisäksi voidaan tarvita erityistoimenpiteitä.

Portugalin viranomaiset ilmoittivat 25. heinäkuuta 2002, että vuoden 2001 alijäämä oli 4,1 % BKT:sta, mikä on selvästi enemmän kuin 3 %:n viitearvo. Tämän ilmoituksen seurauksena komissio päätti aloittaa vakaus- ja kasvusopimusta koskevassa neuvoston päätöslauselmassa vahvistetun liiallista alijäämää koskevan menettelyn.

1.2. Ehdollisuus

Koheesiorahastomaat ovat pääosin edelleen täyttäneet makroekonomiset kriteerit. Ainoastaan Portugalissa on ollut erilainen tilanne.

⁹ EYVL C 109, 10.4.2001.

Portugalin viranomaisten ilmoittama 25. heinäkuuta 2002 Portugalin alijäämän vuonna 2001 olleen 4,1 % BKT:sta (ks. 1.1.4 kohta) komissio päätti laatia raportin talous- ja rahoituskomitealle, jonka lausuntoa odotetaan. Tämän jälkeen komissio voi esittää neuvostolle suosituksen, ja neuvosto päättää miten asiassa edetään.

Ongelma ei koske muita koheesiomaita.

2. TOIMINTAPERIAATTEET JA MYÖNNETYT TUET

2.1. Yhteensovittaminen muiden yhteisön politiikkojen kanssa

2.1.1. Julkiset hankinnat

Komissio kiinnittää erityistä huomiota siihen, että julkisia hankintoja koskevaa yhteisön lainsäädäntöä noudatetaan tarkasti koheesiorahastosta tuettavien hankkeiden yhteydessä.

Jo tukihakemusten käsittelyvaiheessa hakemuslomakkeessa edellytetään tarjouskilpailuihin liittyvien ilmoitusten kopioiden sekä tarjouskilpailujen ratkaisemismenettelyn moitteetonta sujumista koskevien muiden tietojen toimittamista. Jos tarjouskilpailua ei ole ratkaistu vielä siinä vaiheessa, kun tukea haetaan, edunsaajana olevan jäsenvaltion on toimitettava välimaksujen tai loppuraportin esittämisen yhteydessä tietoja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamisesta.

Komissio suorittaa eri tarkastuskäyntien yhteydessä myös rutiinitarkastuksia, jotka koskevat julkisista hankinnoista annettuja yhteisön direktiivejä sekä tarjouskilpailujen ratkaisumenettelyjen sääntöjenmukaisuutta.

2.1.2. Kilpailu

Koheesiorahastosta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1164/94 säädetään, että hankkeiden on oltava erityisesti kilpailupolitiikan mukaisia. Tukihakemuksia käsiteltäessä arvioidaan tältä osin lähinnä rahastosta tuettavien toimenpiteiden yhteensopivuutta perustamissopimuksen kanssa sen varmistamiseksi, että toiminnassa noudatetaan kaikilta osin yhteisön kilpailusääntöjä, ja erityisesti valtiontukia koskevia sääntöjä.

Komissio toteaa aikaisempaan tapansa, että toimintaan ei yleensä liity yhteensopivuusongelmia kilpailuoikeuden kanssa silloin, kun toiminta koskee liikenneinfrastruktuurin edistämiseen tai ympäristön suojelemiseen tähtääviä hankkeita, joista yksittäiset yritykset eivät voi saada erityistä hyötyä. Poikkeuksena ovat julkisiin hankintoihin liittyvien tarjouskilpailujen ratkaisemista koskevien sääntöjen rikkomukset. Näin ollen yhteisön kilpailuasioihin liittyvää valvontaa jatketaan lähinnä sen varmistamiseksi, että infrastruktuurit ovat vapaasti saatavilla kaikille toimijoille, jotka täyttävät vaadittavat tekniset ja juridiset edellytykset.

2.1.3. Ympäristö

Vuoden 2000 vuosikertomuksessa kuvaillaan ympäristöpolitiikan periaatteet, joista säädetään perustamissopimuksen 174 artiklassa, sekä direktiivit, jotka liittyvät läheisemmin koheesiorahastosta tuettavien hankkeiden toteutukseen.

Kertomuksessa korostetaan samalla koheesiorahaston tuen merkitystä perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa ja erityisesti erityisongelmien ratkaisemisessa, kuten vesistöjen pilaantumisen vähentämisessä ja asianmukaisen jätehuollon järjestämisessä, ja toisaalta tarvetta sisällyttää ympäristönäkökohdat liikenneinfrastruktuureihin niiden haittavaikutusten minimoimiseksi ja valvomiseksi.

Vuonna 2001 komissio jatkoi ympäristölainsäädännön toimeenpanemiseen tähtääviä pyrkimyksiään sekä rahoittamalla suoraan jäteveden tai jätteiden käsittelyyn tarkoitettuja infrastruktuureja että edellyttämällä eräiden direktiivien asianmukaista noudattamista tuen saamisen ennakkoehdona. Tällaisia direktiivejä ovat toisaalta eri aihealueita koskevat direktiivit, joilla on voimakas alueellinen ulottuvuus (kuten luonnonsuojelua, jätehuoltoa ja jätevesiä koskevat direktiivit) sekä toisaalta ympäristövaikutusten arviointia koskeva direktiivi.

Yhteisön luetteloiden laatiminen Natura 2000 -verkostoon kuuluvista suojelualueista on jatkossakin tärkeällä sijalla komission toiminnassa. Ensimmäinen yhteisön luettelo Natura 2000 -suojelualueista hyväksyttiin 28.12.2001 Makaronesian aluetta (Kanariansaaria, Madeiraa ja Azoreita) varten.

Vuodesta 1995 toimitettavien Natura 2000 -alueiden luetteloiden toimittamista on huomattavasti vauhdittanut komission aloite, jonka mukaan tuen myöntäminen on sidottu luetteloiden toimittamiseen.

Komissio arvioi tarvittaessa koheesiorahastosta myönnettävien tukien yhteydessä tukihakemusten yhdenmukaisuutta luontotyyppi- ja lajidirektiivin 92/43/EY 6 artiklan kanssa.

Komissio arvioi yhdyskuntajätteen käsittelyä koskevat tukihakemukset ottaen huomioon alalla noudatettavan politiikan ja lainsäädännön.

Yhdyskuntajätevesien käsittelyä¹⁰ koskevia hankkeita voidaan rahoittaa ainoastaan, jos ne ovat asianmukaisia (mekaaninen tai biologinen käsittely tai jälkikäsittely sen mukaan, onko alueet määritelty vähemmän alttiiksi, normaaleiksi vai haavoittumiselle alttiiksi) direktiivin 91/271/ETY mukaisesti.

Arvioidessaan tukihakemuksia komissio on ottanut huomioon myös hankkeiden sisällyttämisen toimiviin yhdenmukaisiin järjestelmiin sekä niiden integroimisen vesistöalueita koskeviin suunnitelmiin.

Koheesiorahastosta rahoitettujen hankkeiden avulla on voitu toteuttaa saastuttaja maksaa -periaatetta soveltamalla tuen eri tasoja¹¹. Saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamista tullaan pian vahvistamaan soveltamalla vesipuidedirektiiviä¹².

2.1.4. Liikenne

Yhteistä etua koskevia Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN) hankkeita rahoitetaan TEN-budjettikohdasta, kun taas koheesiorahastosta tuetaan ainoastaan infrastruktuureihin liittyviä TEN-liikennehankkeita.

TEN-talousarvion ja koheesiorahaston välinen yhteensovittaminen on tärkeää, koska näissä yhteisön rahoitusvälineissä otetaan huomioon tarve kytkeä rakenteellisista puutteista kärsivät saari- ja syrjäseutualueet sekä liikenteellisesti eristyksissä olevat alueet yhteisön keskusalueisiin.

¹⁰Direktiivi 91/271/ETY

¹¹Työasiakirja nro 1, saastuttaja maksaa -periaatteen soveltaminen, aluepolitiikan pääosasto

¹²Direktiivi 2000/60/EY

TEN-asetuksen mukaan hankkeen samalle vaiheelle ei voida myöntää tukea sekä TEN-talousarviosta että muista yhteisön rahoituslähteistä. Joissakin tapauksissa hankkeita, joiden toteutettavuustutkimukset on rahoitettu TEN-talousarviosta, voidaan tukea koheesiorahastosta tai Euroopan investointipankista (EIP), joista myönnetään rahoitusta varsinaisen investoinnin rakennustöihin.

TEN-varainhoitoasetusta (EY N:o 2236/95) muutettiin asetuksella EY N:o 1655/99. Näin haluttiin mahdollistaa keskipitkän aikavälin suunnittelu käyttämällä monivuotisia tavoiteohjelmia, jotka on laadittu yhteisön rahoitusta sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien edistämistä varten. Samalla pieni osa budjettivaroista (1-2 %) voidaan käyttää riskipääomalla rahoitettujen hankkeiden tukemiseen.

Komissio hyväksyi monivuotisia tavoiteohjelmia koskevan ehdotuksen vuosiksi 2001–2006 syyskuussa 2001. Siinä on varattu yhteensä noin 2,8 miljardia euroa 11 ensisijaiseen hankkeeseen (Essenin hankkeet), maailmanlaajuisia satelliittinavigointijärjestelmiä koskevaan hankkeeseen ("Galileo") sekä neljään yhteistä etua koskevien hankkeiden ryhmään.

Vuonna 2001 monivuotisten tavoiteohjelmien mukaisille TEN-T -hankkeille, Galileo-hankkeelle ja monivuotisten tavoiteohjelmien ulkopuolella oleville yhteistä etua koskeville hankkeille myönnettiin maksusitoumuksina yhteensä 563 miljoonaa euroa.

Vuonna 2001 tukea jaettiin liikennemuodoittain siten, että valtaosa TEN-liikenne -talousarvioon kuuluvasta liikennettä koskevasta yhteisön rahoituksesta myönnettiin rautatiehankkeille (lähes 55 %). Toisella ja kolmannella sijalla ovat Galileo-hanke (20,6 %) ja maantiehankkeet (12 %).

Komissio hyväksyi 12. syyskuuta 2001 liikenteen valkoisen kirjan, jossa liikenneolosuhteiden parantaminen määritellään yhdeksi tärkeimmistä pohdittavista aiheista seuraavien seikkojen pohjalta:

- ruuhkien vähentäminen
- uusien infrastruktuurien, erityisesti rautatieinfrastruktuurien, toteuttaminen
- hinnoittelu keinona liikennemuotojen välisen uuden tasapainon saavuttamiseksi ja infrastruktuurien rahoittamiseksi.

Näiden kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi komissio tukeutuu Euroopan laajuisille liikenneverkoille osoitetun talousarvion, koheesiorahaston ja Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR:n) sekä liittymistä edeltävän rakennepolitiikan välineen (ISPA:n) perusteella saatavilla olevaan rahoitukseen tulevilla jäsenvaltioissa.

2.2. Yhteensovittaminen rakennerahastojen kanssa: strategiset viitekehykset

2.2.1. Ympäristö

Kreikka

Ympäristöalan strateginen viitekehys esitetään omassa luvussaan Kreikan strategisen viitekehyksen ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa vuosiksi 2000–2006.

Komissio hyväksyi toimintaohjelman 24. heinäkuuta 2001 (päätös C(2001) 1357). Strateginen viitekehys on yleinen toimintaväline, jonka tavoitteena on kannustaa valtioita noudattamaan EU:n ympäristölainsäädännöstä aiheutuvia velvoitteitaan sekä edistämään kestävä kehitystä.

Koheesiorahasto osallistuu tämän ympäristösuunnitelman rahoitukseen, mutta ei voi vastata kaikkiin Kreikan infrastruktuuria koskeviin laajoihin tarpeisiin juomaveden, yhdyskuntajätevesien ja kiinteiden jätteiden käsittelyn alalla. Rahoituksen odotetaan kuitenkin ohjaavan kehitystä merkittävästi oikeaan suuntaan.

Kiinteiden jätteiden huollon osalta yleinen toimintasuunnitelma perustuu kansalliseen kiinteiden jätteiden jätehuoltosuunnitelmaan. Suunnitelman on laatinut ympäristöasioista, suunnittelusta ja julkisista töistä vastaava ministeriö, ja se on esitetty Euroopan unionille.

Toimintasuunnitelma perustuu kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sovittuihin jätehuoltosuunnitelmiin, ja sen yleisenä tavoitteena on kaiken tyyppisen kiinteän jätteen asianmukainen käsittely sekä tarvittaessa ympäristön palauttaminen ennalleen siellä, missä jätteet ovat heikentäneet sen laatua ja pilanneet sen.

Myös yhdyskuntajätevesien huoltoa varten on laadittu vastaava suunnitelma, joka on direktiivin 91/271/ETY vaatimusten mukainen ja koskee koko maata. Koheesiorahastosta ja EAKR:sta myönnettyjen varojen avulla Kreikan viranomaiset voivat noudattaa kyseisen direktiivin säännöksiä.

Espanja

Koheesiorahastosta tukea saavat ensisijaiset toiminta-alat ohjelmakaudella 2000–2006 ovat:

- yhdyskunta-, teollisuus- ja ongelmajätteiden huolto
- viemäröinti ja jäteveden käsittely
- vesihuolto.

Nämä toimet on toteutettava käyttämällä strategiseen yhteensovittamiseen perustuvaa lähestymistapaa, joka on suunniteltu kutakin valittua alaa silmällä pitäen. Toimet on sisällytettävä ohjelmiin, joissa määritellään eri alojen toiminnan tärkeimmät painopistealueet. Toimet on myös yhteensovitettava sellaisten samoihin aloihin kuuluvien toimien kanssa, jotka saavat tukea rakennerahastoista. Kunkin alakohtaisen strategisen viitekehityksen sisältö on esitetty koheesiorahaston vuoden 2000 vuosikertomuksessa.

Espanjan tavoite 1- ja tavoite 2 -alueita koskeva rakennerahastojen ohjelmakausi 2000–2006 viimeisteltiin vuonna 2001 hallintoviranomaisen hyväksyttyä siihen kuuluvat ohjelma-asiakirjojen täydennykset, minkä jälkeen vahvistettiin eri tyyppisille toimille rakennerahastoista myönnettävä tuki. Tietyt toimenpiteet liittyvät koheesiorahaston ensisijaisiksi rahoituskohteiksi valittuihin aloihin. Näihin aloihin kuuluvista varoista ja hankkeista vastaavien viranomaisten on yhteensovitettava toimintansa kyseisten toimenpiteiden osalta.

Irlanti

Irlannin viranomaiset esittelivät ympäristöalan strategisen viitekehysten vuonna 2000. Tätä viitekehystä käytetään edelleen perusteena harkittaessa tuen myöntämistä yksittäisille jätevesiä ja kiinteitä jätteitä koskeville hankkeille. Rakennerahasto-ohjelmien ja koheesiorahaston ensisijaisten rahoituskohteiden välinen johdonmukaisuus voidaan varmistaa melko helposti, sillä koheesiorahaston tuki kohdennetaan muutamille suurille rakennushankkeille. Kiinteiden jätteiden alalla on tehtävä suuria investointeja, ja tätä alaa koskevia tukikelpoisia hankkeita on vielä esitettävä.

Ympäristöalan strateginen viitekehys esiteltiin yksityiskohtaisemmin vuoden 2000 vuosikertomuksessa.

Portugali

Portugalin ympäristöalan strategisessa viitekehyksessä **vuosiksi 2000–2006** määritellään seuraavat ensisijaiset tavoitteet:

- kehitetään edelleen ja täydennetään ympäristöalan perusinfrastruktuureja
- kehitetään mahdollisuuksia kestäväan kehitykseen, ympäristönsuojeluun ja luonnonvarojen hoitoon.

Koheesiorahaston tukea varataan suurille vesihuoltohankkeille, yhdyskuntajätevesien poisto- ja käsittelyhankkeille sekä kiinteän yhdyskuntajätteen infrastruktuurihankkeille.

Vesihuollon sekä jäteveden poiston ja käsittelyn aloilla päätavoitteina on lisätä merkittävästi näiden palvelujen piiriin kuuluvan väestön määrää. Vesihuollossa tavoitteena on parantaa juomaveden laatua yhteisön direktiivien mukaisesti sekä parantaa vedenjakelun luotettavuutta.

	Vuonna 2006 palvelujen piiriin kuuluva väestö, % (manner-Portugali)
Juomavesi	95
Jäteveden poisto ja käsittely	90
Kiinteän jätteen käsittely	98

Vesihuollon ja yhdyskuntajäteveden poiston ja käsittelyn varmistamiseksi on yleensä käytetty integroituja järjestelmiä. Niiden 'perusyksiköitä' ovat kuntien väliset veden koko kierron kattavat järjestelmät, joita hallinnoi sama yksikkö. Kuntien välisiin järjestelmiin kuuluu yleensä laajoja osia yhdestä tai useammasta jokialtaista. Näin poiketaan aiemmasta tilanteesta, jossa useimmat kunnat hoitivat omat järjestelmänsä.

Integroituja järjestelmiä hoitavat joko julkiset yritykset, joissa kunnilla on nykyisin merkittävä omistusosuus, tai kuntien väliset yhdistykset, joilla on lain mukaan erityisasema. Kummassakin tapauksessa integroitujen järjestelmien hoitovastuun siirto ja jakaminen edellyttivät monimutkaisia neuvotteluja sekä palvelusopimusten laatimista osapuolten välille.

Koheesiorahaston tukea täydentää EAKR:sta myönnettävä tuki, jonka avulla rakennetaan tai kunnostetaan näiden järjestelmien pienempiä paikallisia osia. Kaksitasoinen tukijärjestelmä on edellyttänyt ja edellyttää jatkossakin hankkeen koko kehittämisajakautun ja ensisijaisten tavoitteiden tiivistä yhteensovittamista,

jotta koko järjestelmää voidaan hyödyntää asianmukaisesti. Järjestelmään kuuluvat koheesiorahastosta rahoitettavat 'perusyksiköt' ja alueellisiin ohjelmiin kuuluvat pienemmät hankkeet (Norte, Centro, Alentejo, Lissabon ja Vale do Tejo, Algarve, Madeira ja Azorit).

Vuoden 2001 aikana perustettiin ympäristöasioita käsittelevä alakohtainen ryhmä, joka on yhteisön tukikehyksen seurantakomitean alainen. Yksi sen tärkeimmistä tehtävistä on seurata ympäristöasioiden strategisen viitekehyksen toteuttamista Portugalissa ja laatia siitä selvityksiä.

2.2.2. Liikenne

Kreikka

Kreikan liikennealan strateginen viitekehys hyväksyttiin tieliikenteen akseleita, satamia ja kaupunkien kehittämistä koskevan toimintaohjelman yhteydessä maaliskuussa 2001 sekä rautateitä, lentokenttiä ja kaupunkiliikennettä koskevan toimintaohjelman yhteydessä huhtikuussa 2001. Strategiseen viitekehykseen kuuluvat sekä toimet että EAKR:sta myönnettävä osarahoitus, joiden tavoitteena on pääasiassa:

- a) saattaa valmiiksi Euroopan laajuisten verkkojen ensisijaiset maantieliikenneakselit eli PATHE-, EGNATIA- ja JOONIAN akseli sekä Korintti-Tripoli-Kalamata/Sparta-moottoritie
- b) saattaa valmiiksi PATHE-rautatieliikenneakseli ja sen sähköistäminen Ateenasta Bulgarian rajalle
- c) saattaa valmiiksi sekä nykyaikaistaa Igoumenitsan ja Iraklionin satamien infrastruktuuri ja
- d) saattaa loppuun Kreikan lentoliikenteen valvontajärjestelmän nykyaikaistaminen.

Liikennealan painopistealueet nykyisellä ohjelmakaudella ovat sovitun strategian mukaisesti moottoritiet, rautatiet ja satamat.

Tärkeimpänä tavoitteena on toteuttaa Euroopan laajuisia verkkoja rakentamalla ensisijaiset väylät PATHE ja EGNATIA.

Rautatieliikenteen alalla on toteutettava lisätoimia, jotta PATHE-rautatieliikenneakseli sekä Ateena-Thessaloniki-Promachon rautatiekäytävän sähköistys voidaan toteuttaa asianmukaisesti ja täysimittaisesti.

Espanja

Espanjan viranomaiset esittivät komission ja jäsenvaltion välisten pohdintojen yhteydessä asiakirjan, joka koskee investointeja Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin (TEN) ja jossa määritellään alan yleinen strategia ohjelmakaudeksi 2000–2006. Tämän asiakirjan täydennykseksi Espanjan viranomaiset määrittivät rakenne- ja koheesiorahaston tukien käyttöstrategian varmistukseksi paremmin näiden kahden välineen välisen johdonmukaisuuden ja täydentävyyden.

Strategia, jonka mukaan rahastojen varoja käytetään Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevien investointien rahoittamiseen, on suhteellisen yksinkertainen ja selkeä, ja sen sisältö voidaan tiivistää seuraavasti:

- Strategisessa viitekehyksessä mainitut nuolijunaradat (Madrid–Barcelona–Ranskan raja, Madrid–Valladolid, Madrid–Valencia ja Córdoba–Malaga) muodostavat kuljetusmuotojen välistä tasapainoa parantavat suuret akselit, joiden avulla liikenne saadaan jakautumaan sekä järkevämmin että ympäristön kannalta edullisemmin. Nämä hankkeet muodostavat kauden 2000–2006 merkittävän painopistealueen. Koska hankkeet ovat ensisijaisen tärkeitä ja koskevat useita alueita (Córdoba–Malaga -linjaa lukuun ottamatta), koheesiorahasto on pääasiallinen rahoituslähde näistä neljästä linjasta kolmelle. Poikkeuksen muodostaa Córdoba–Malaga -linja, jota tuetaan EAKR:n varoista.
- Tuettaessa suuria rautatielinjoja pelkästään Euroopan rahastoista on muistettava, että näiden rahastojen tuen vaikutusta on samalla pyrittävä tehostamaan tukeutumalla julkisen ja yksityisen sektorin välisiin kumppanuuksiin. Rautatieliikenteessä tätä mahdollisuutta voidaan harkita ainoastaan, jos luodaan kilpailukykyinen hinnoittelujärjestelmä, jonka avulla muiden kilpailevien kuljetusmuotojen (tie- ja lentoliikenteen) käyttäjiä saadaan käyttämään rautateitä ja samalla saavutetaan kuljetusmuotojen välistä uutta tasapainoa koskeva tavoite.
- Nuolijunaratoihin tehtyjen investointien tavoitteita ei kuitenkaan saavuteta, jos niiden ohella ei kehitetä myös tavanomaisia rautatielinjoja siten, että uusien nopeiden linjojen tuomat hyödyt ulottuvat koko maan alueelle. Koska koheesiorahaston varoista ei voida tukea tämän tavoitteen edistämistä, EAKR:n varojen ensisijainen käyttö näyttää olevan tärkein keino näiden linjojen hyötyjen ulottamiseksi tavoite 1-alueille.
- Suurikapasiteettiset tieliikenneväylät voidaan jakaa kahteen luokkaan: väyliin, jotka täydentävät nykyisiä verkkoja tai yhdistävät suuria liikenneakseleita toisiinsa sekä väyliin, joiden päätehtävä on vähentää eräillä pitkälle kehittyneillä alueilla esiintyviä ruuhkia. Ensiksi mainittuun luokkaan kuuluviin väyliin tarvitaan välttämättä Euroopan rahastojen (EAKR:n) tukea. Toiseen luokkaan kuuluvien väylien rahoitukseen saadaan yksityinen sektori osallistumaan luomalla tiemaksujärjestelmiä.
- Satamat ja lentokentät ovat myös erityisen tärkeitä liikenteen infrastruktuureja. Koska ne ovat kuitenkin pienille fyysisille alueille rajoittuvia eivätkä verkkomaisia infrastruktuureja, kuten tieliikenteen infrastruktuurit, niiden rahoittaminen meri- tai lentokuljetusten hinnoittelun kautta on suhteellisesti helpompaa. Espanjassa tähän tavoitteeseen pyritään perustamalla näistä infrastruktuureista vastaavia erityisiä julkisia elimiä. Näiden infrastruktuurien puutteiden vähentämiseen tarvittavia investointeja on kuitenkin jonkin verran tuettava yhteisön rahastoista.

Irlanti

Irlannin viranomaiset esittelivät liikennealan strategisen viitekehyksen vuonna 2000. Tätä viitekehystä käytetään edelleen perusteena harkittaessa tuen myöntämistä yksittäisille tie- ja rautatieliikennehankkeille. Rakennerahasto-ohjelmien ja

koheesiorahaston ensisijaisten rahoituskohteiden välinen johdonmukaisuus voidaan varmistaa melko helposti, sillä koheesiorahaston tuki kohdennetaan muutamille suurille rakennushankkeille. Molempien alojen suurimmat ensisijaiset hankkeet on valittu.

Liikennealan strateginen viitekehys esiteltiin yksityiskohtaisemmin vuoden 2000 vuosikertomuksessa.

Portugali

Koheesiorahaston liikennettä koskeviin strategisiin suuntaviivoihin ei tehty suuria muutoksia vuonna 2001.

Koheesiorahaston tuki keskittyi kuitenkin voimakkaasti rautatieliikenteeseen. Pohjoisen linjan nykyaikaistamishankkeeseen kuuluvaan kahteen olennaiseen rataosuuteen liittyvät työt käynnistettiin ja hyväksyttiin kaksi hakemusta, jotka koskevat Lissabonista Alentejoon ja Algarveen johtavan suoran rautatieyhteyden viimeistä osuutta.

Näin ollen kaikki pohjois–etelä-akselin nykyaikaistamiseen liittyvät hankkeet ovat nyt käynnissä (lukuun ottamatta Lissabonin ympäri kiertävää lyhyttä osuutta). Yhdessä Algarven linjan muiden nykyaikaistamisinvestointien kanssa hankkeet lyhentävät Lissabonin ja Faron väliseen matkaan kuluvan ajan 2 tuntiin 45 minuuttiin vuonna 2004.

Rautatiealan kilpailukykyä tieliikenteen kanssa henkilöiden ja tavarankuljetuksissa ei ole tähän asti pystytty merkittävästi parantamaan. Tämä selittää rautatieliikenteen lisääntyvän painoarvon vuonna 2001 pyrittäessä parantamaan eri kuljetusmuotojen välistä tasapainoa koko Portugalin liikennejärjestelmässä.

Lissabon–Faro-käytävään liittyvien investointien tukeminen koheesiorahastosta parantaa jo Sinesin sataman ja kansallisen verkon välisiä yhteyksiä ja vastaa siten satamasta lähtevien ja satamaan tulevien tavaravirtojen kasvaviin kuljetustarpeisiin, ja sen on määrä elvyttää tämä rautatielinja sekä vahvistaa sen kilpailukykyä tieliikenteen kanssa Algarveen suuntautuvassa liikenteessä.

Kyseessä olevat investoinnit koskevat suureksi osaksi radan kunnostus- ja sähköistystöitä, joilla pyritään kasvattamaan linjan nopeutta, luotettavuutta ja turvallisuutta. Niiden ansiosta myös uusien matkustajapalvelujen käyttöönotto tulee olemaan kannattavaa kallistuvakorisia junia käyttämällä.

Lisäksi vuonna 2001 tehtiin päätös Lissabonin metroverkkoon kuuluvasta osuudesta, joka parantaa metroverkon ja kansainvälisen Orienten rautatieaseman välisiä yhteyksiä ja turvaa siten pääsyn kansainväliseen rautatieverkkoon. Sillä odotetaan olevan positiivisia vaikutuksia myös ympäristöön.

2.3. Talousarvio ja sen käyttö, maksusitoumus- ja maksumäärärahat

2.3.1. Käytettävissä olevat varat

Asetuksen 1164/94, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1264/99, eli koheesiorahastoasetuksen 4 artiklan mukaisesti koheesiorahastolle osoitetut maksusitoumusmäärärahat vuodeksi 2001 ovat 2 615 miljoonaa euroa vuoden 1999

hintoina. Talousarvioon kirjattu lopullinen määrä indeksoinnin jälkeen on 2 715 miljoonaa euroa.

Koheesiorahastoasetuksen liitteessä I säädettyjä jäsenvaltiokohtaisia vaihteluvälejä noudattaen määrärahojen ohjeellinen jakautuminen maittain on seuraava :

Maa	Alaraja		Yläraja	
	Milj. euroa	%	Milj. euroa	%
Espanja	1 655	61,0 %	1 723	63,5 %
Kreikka	434	16,0 %	488	18,0 %
Irlanti	54	2,0 %	163	6,0 %
Portugali	434	16,0 %	488	18,0 %
Tekninen apu	2		2	

Budjettivallan käyttäjä päätti myös kirjata koheesiorahastoa varten 2 860 miljoonaa euroa maksumäärärahoja.

Komissio päätti varainhoitoasetuksen 7 artiklan mukaisesti, että vuoden 2000 lopussa käytettävissä olevat 413,5 miljoonan euron maksusitoumusmäärärahat siirretään ja että maksumäärärahoja siirretään 300 miljoonaa euroa. Vuonna 2001 vapautetut 10,9 miljoonan euron määrärahat peruutetaan.

2.3.2. Talousarvion toteuttaminen

Seuraavissa taulukoissa esitetään koheesiorahaston budjettimäärärahojen toteutuminen vuonna 2001 sekä määrärahojen siirrot vuodelle 2002.

Yhteenveto koheesiorahaston määrärahojen toteutumisesta vuonna 2001 (€)

<u>Maksusitoumus-määrärahat</u>	<u>Alkuperäiset</u>	<u>Liikkeet</u>	<u>Lopulliset määrärahat</u>	<u>Maksetut</u>	<u>Peruutetut</u>	<u>Siirrot 2001</u>
Talousarvio 2001	2 715 000 000	0	2 715 000 000	2 711 685 504	0	3 314 496
Määrärahasiirrot vuodelta 2000 (toteutumattomat)	413 546 759	0	413 546 759	413 546 759	0	0
Uudelleen käyttöön otetut määrärahat (vapautuneet vuodelta 2000)	0	0	0	0	0	0
Ennakoiden palautukset (korvaukset)	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	3 128 546 759	0	3 128 546 759	3 125 232 263	0	3 314 496

<u>Maksumäärärahat</u>	<u>Alkuperäiset</u>	<u>Liikkeet</u>	<u>Lopulliset määrärahat</u>	<u>Maksetut</u>	<u>Peruutetut</u>	<u>Siirrot 2001</u>
Talousarvio 2001	2 860 000 000	0	2 860 000 000	1 983 398 232	876 601 768	0
Määrärahasiirrot vuodelta 2000 (toteutumattomat)	300 000 000	0	300 000 000	0	300 000 000	0
Ennakoiden palautukset (korvaukset)	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	3 160 000 000	0	3 160 000 000	1 983 398 232	1 176 601 768	0

Varainhoitoasetuksen 7 artiklan mukaisesti varainhoitovuoden lopussa toteutumattomat määrärahat peruutetaan, ellei komissio ole tehnyt nimenomaista siirtopäätöstä. Maksusitoumusmäärärahat oli sidottu kokonaisuudessaan 31. maaliskuuta 2002 mennessä. Maksumäärärahoja ei siirretty vuodelle 2002.

Seuraavissa taulukoissa esitetään määrärahojen toteutuminen maittain ja hankelajeittain (ympäristöhankkeet, liikennehankkeet tai yhdistetyt hankkeet).

Määrärahojen toteutuminen vuonna 2001 sekä vuodelle 2002 siirretyt määrärahat							
Sidotut määrärahat 2001 (sisältää vuodelle 2002 siirretyt määrärahat)							
Maa	Ympäristö		Liikenne		Yhdistetyt hankkeet Määrä	Yhteensä	
	Määrä	Osuus	Määrä	Osuus		Määrä	%
Espanja	865 912 007	51,7 %	810 332 029	48,3 %	0	1 676 244 036	61,8 %
Kreikka	253 138 698	54,2 %	214 261 684	45,8 %	0	467 400 382	17,2 %
Irlanti	39 734 066	34,6 %	75 265 934	65,4 %	0	115 000 000	4,2 %
Portugali	237 919 087	52,2 %	217 780 043	47,8 %	0	455 699 130	16,8 %
Tekninen apu	0	0,0 %	0	0,0 %	656 452	656 452	
Yhteensä	1 396 703 858	51,5 %	1 317 639 690	48,5 %	656 452	2 715 000 000	100,0 %

Maksetut määrärahat 2001							
Maa	Ympäristö		Liikenne		Yhdistetyt hankkeet Määrä	Yhteensä	
	Määrä	Osuus	Määrä	Osuus		Määrä	%
Espanja	647 308 574	66,1 %	332 222 094	33,9 %	0	979 530 668	49,5 %
Kreikka	161 587 555	63,4 %	93 393 201	36,6 %	0	254 980 756	12,9 %
Irlanti	203 731 649	65,5 %	107 313 707	34,5 %	0	311 045 356	15,7 %
Portugali	201 503 013	46,5 %	232 134 366	53,5 %	0	433 637 379	21,9 %
Tekninen apu	0	0,0 %	0	0,0 %	4 204 073	4 202 073	
Yhteensä	1 214 130 792	61,3 %	765 063 368	38,7 %	4 204 073	1 983 398 233	100,0 %

Jotta saataisiin kuva vuonna 2001 annettujen maksusitoumusmäärärahojen toteutumisesta, vuodelle 2002 siirrettyjen määrärahojen toteutuminen on otettu mukaan edellä olevaan taulukkoon. Varainhoitovuodelta 2000 varainhoitovuodelle 2001 siirrettyjen määrärahojen toteutumista ei sitä vastoin ole otettu mukaan taulukkoon.

Määrärahojen toteuttamisella vuonna 2001 tasapainotettiin määrärahojen jakautuminen koheesiomaiden kesken, sillä määrärahojen toteuttaminen vuonna 2000 poikkesi hieman komission hyväksymistä ohjeellisista määrärahoista. Maat, jotka olivat ylittäneet vuodelle 2000 osoitetut määrärahansa, kuten Irlanti, saavat vuonna 2001 vähemmän määrärahoja ja päinvastoin, kuten tilanne on esimerkiksi Kreikan osalta.

Seuraavassa taulukossa esitetään määrärahojen kumuloitu toteutuminen kaudella 2000–2001 maittain (lukuun ottamatta teknistä apua):

Maksusitoumusmäärärahojen kumuloitu toteutuminen 2000-2001 (mukaan lukien siirrot vuodelle n+1)

Maa	Keskimääräinen osuus	2000	2001	Yhteensä (Milj. Euroa)
Espanja	61,02 %	1 601,3	1 676,9	3 278,2
Kreikka	16,81 %	435,6	467,4	903,0
Irlanti	5,30 %	169,6	115,0	284,6
Portugali	16,87 %	450,8	455,7	906,5
Yhteensä	100,00 %	2 657,3	2 715,0	5 372,3

2.3.3. Talousarvion toteuttaminen edellisellä kaudella (1993-1999)

Kauden 1993–99 määrärahat oli sidottu täysimääräisesti määräaikaan, eli 31.12.1999, mennessä. Seuraavassa taulukossa esitetään kaudelta 1993–1999 maksattamatta olevien sitoumusten maksattaminen vuonna 2001.

Kauden 1993–1999 maksusitoumusten maksattaminen vuonna 2001

<u>Maa</u>	Maksattamatta olevat sitoumukset kauden alussa	Vapautuneet	Maksut	Maksattamatta olevat sitoumukset kauden lopussa
Espanja	2 060 532 662	7 125 100	622 003 948	1 431 403 614
Kreikka	749 668 182	769 818	168 696 947	580 201 417
Irlanti	251 821 464	0	99 415 024	152 406 440
Portugali	320 356 542	2 414 493	162 610 592	155 331 457
Tekninen apu	1 393 518	561 659	521 698	310 161
Yhteensä	3 383 772 368	10 871 070	1 053 248 209	2 319 653 089

Kaudelta 1993–99 maksattamatta olevien sitoumusten määrä oli vuoden 2000 lopussa pienempi kuin koheesiorahaston talousarvio yhdeksi vuodeksi.

Merkittävä osuus maksattamatta olevista sitoumuksista liittyy uudelle kaudelle 2000–2006 jatketuista hankkeista. Tämä tarkoittaa, että maksattamatta olevat sitoumukset maksetaan välimaksujen eikä hankkeiden päättämisen yhteydessä.

3. HYVÄKSYTYT HANKKEET JA TOIMET

3.1. Rahaston tuki koheesiomaittain

3.1.1. Kreikka

Vuonna 2001 komissio hyväksyi koheesiorahaston tukea yhteensä 797,8 miljoonaa euroa, josta 398,2 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2001 talousarviosta.

Kun otetaan huomioon maksusitoumukset, jotka tehtiin edeltävien vuosien päätösten mukaan (69,2 miljoonaa euroa), vuonna 2001 tehtiin maksusitoumuksia yhteensä 467,4 miljoonaa euroa.

Seuraavassa taulukossa esitetään vuonna 2001 hyväksytty koheesiorahaston tuki sekä vuonna 2001 tehdyt maksusitoumukset yhteensä.

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä	Koheesiorahaston tuki yhteensä	Maksusitoumukset vuonna 2001*
Ympäristö	374 627 934	298 827 349	253 138 698
Liikenne	919 635 445	499 036 159	214 261 684
Koheesiorahasto yht.	1 294 263 379	797 863 508	467 400 382
Ympäristö, %	29 %	37 %	54 %
Liikenne, %	71 %	63 %	46 %

* Lukuihin sisältyvät vuoden 2001 ja sitä edeltävien vuosien päätösten mukaan tehdyt maksusitoumukset.

3.1.1.1 Ympäristö

Tilivuonna 2001 koheesiorahasto keskitti tukensa seuraaviin painopistealoihin: jätevesiin ja niiden käsittelyyn, kiinteiden jätteiden huoltoon, vesihuoltoon ja tulvien ennaltaehkäisyyn. Tavoitteena oli täydentää tukea toteuttamalla nykyisistä järjestelmistä puuttuvat toimet sekä ottaa käyttöön sovittu strateginen viitekehys.

Vuonna 2001 komissio hyväksyi koheesiorahaston tukea yhteensä 298,8 miljoonaa euroa, josta 242,8 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2001 talousarviosta. Hyväksytty tuki ja maksusitoumusmäärärahat jakautuvat seuraavasti:

- Vuonna 2001 hyväksyttiin 21 uutta hanketta, joille myönnettiin koheesiorahaston tukea yhteensä 280,2 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 224,2 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2001 talousarviosta. Seuraavassa taulukossa on esitetty vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet:

Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonais-	Koheesio-	Maksu-
		kustannukset	rahaston tuki	
		(euroa)	(euroa)	sitoumukset 2001
CCI 2001GR16CPE 014	Vedenjakelu- ja jätevedenpoistoverkoston rakentaminen ja parantaminen, jätevedenpuhdistamon laajentaminen LARISAn kunnassa	25 000 000	18 750 000	15 000 000
CCI 2001GR16CPE013	Vedenjakelu- ja jätevedenpoistoverkoston rakentaminen ja parantaminen, jätevedenpuhdistamon laajentaminen KARDITSAN kunnassa	20 000 000	15 000 000	12 000 000
CCI 2001GR16CPE 030	XIRIAS -joen kunnostaminen	40 194 000	29 443 500	23 554 800
CCI 2001GR16CPE 016	Nafplion vesijohtoverkoston, sadevesi- ja jätevesiviemäriverkoston rakentaminen ja parantaminen	11 372 000	8 529 000	6 823 200
CCI 2001GR16CPE 002	Länsi-Makedonian alueen integroitu jätehuoltojärjestelmä (vaihe A)	12 974 868	9 731 151	7 784 921
CCI 2001GR16CPE 003	Kozanin kunnan ja sen läheisyydessä olevien alueiden sisäisten ja ulkoisten vedenjakeluverkostojen rakentaminen ja etävalvonta – vuotojen etävalvonta	27 940 000	20 955 000	16 764 000
CCI 2001GR16CPE 004	Kaatopaikan rakentaminen (osa II) Länsi-Attikaan	21 300 000	15 975 000	12 780 000
CCI 2001GR16CPE 005	Sade- ja jäteveden poistoviemäri Prevezan kunnan muilla alueilla	10 271 460	7 703 595	6 162 876
CCI 2001GR16CPE 006	Igoumenitsan kunnan vesi- ja jätevesiverkosto	10 564 930	7 923 698	6 338 958
CCI 2001GR16CPE 001	Joanninan kunnan vesi- ja jätevesiverkoston laajentaminen, parantaminen ja nykyaikaistaminen	10 270 924	7 703 193	6 162 554
CCI 2001GR16CPE 007	Grevenan kaupungin jätevesiverkosto ja jätevedenpuhdistamo	15 115 518	11 336 639	9 069 311
CCI 2000GR16CPE 007	Patraksen kaupungin jäte- ja sadeveden poistoviemäri	14 271 500	10 703 625	8 562 900
CCI 2000GR16CPE 002	Patraksen kaupungin vedenotto Piros- ja Parapiros -joista: tutkimukset ja pakkolunastukset	14 600 000	10 950 000	8 760 000
CCI 2000GR16CPE 003	Korfun ja Paxin saarten laajennetun alueen vesihuolto: 1. vaihe, tutkimukset ja pakkolunastukset	10 271 460	7 703 595	6 162 876
CCI 2001GR1-CPE-024	Chalastran kunnan jätevesiviemäriverkosto ja jätevedenpuhdistamo	19 515 000	14 636 250	11 709 000
CCI 2000GR16CPE023	Kilkiksen kunnan jäte- ja sadeveden poistoviemäri	15 800 000	11 850 000	9 480 000
CCI 2001GR16CPE022	Serreksen kunnan vedenjakelu- ja viemäriverkoston laajentaminen ja parantaminen	11 000 000	8 250 000	6 600 000
2001-GR-16-C-PE-026	Jäte- ja sadevesiviemäriverkoston rakentaminen Kreetan Herakleionissa ja Alikamassoksessa sekä Herakleionin jätevedenpuhdistamon parantamistyöt	21.302.274	15.976.706	12.781.365
2001-GR-16-C-PE-009	Jätevesiviemäriverkoston rakentaminen Kreetan Khanian kaupungin neljään kuntaan	19.000.000	14.250.000	11.400.000
2001-GR-16-C-PE-025	Korfun vedenjakelu, jäte- ja sadevedenpoisto	20.000.000	15.000.000	12.000.000
2001-GR-16-C-PE-008	Syrokse n Ermoupoliksen kunnan vesi-, sade- ja jätevesiverkosto	23.864.000	17.898.000	14.318.400
Yhteensä		374 627 934	280 268 952	224 215 161

- Komissio hyväksyi vuonna 2001 seitsemän muutospyyntöä edeltävinä vuosina tehtyihin päätöksiin. Koheesiorahaston tuki oli 18,5 miljoonaa euroa ja se myönnettiin kokonaan maksusitoumuksina vuoden 2001 talousarviosta.

Seuraavassa taulukossa esitetään vuonna 2001 hyväksytyt muutetut päätökset:

Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonais-	Koheesio-	Maksu-
		kustannukset	rahaston tuki	
		(euroa)	(euroa)	sitoumukset 2001
CCI 1994GR16CPE 003 94/09/61/029-3	Jätevedenpoistoviemärin ja puhdistamon rakentaminen Pyrgoksen kuntaan	1 230 618	984 494	984 494
CCI 1995GR16CPE 001 95/09/61/011-10	Evinoksen pato: sähkömekaaniset laitteet	990 500	742 875	742 875
CCI 1994GR16CPE 001 94/09/61/027-3, 078	Markopoulon kunnan jäteveden poistoviemäri ja puhdistamon laajentaminen, Kalyvian kunnan jäteveden poistoviemäri, Kouvaraksen kunnan jäteveden poistoviemäri	10 867 161	8 145 814	8 145 814
CCI 1994GR16CPE 087 94/09/61/024	Pargan kunnan jäteveden poistoviemäri ja jätevedenpuhdistamon rakentaminen	2 680 000	2 144 000	2 144 000
CCI 1994GR16CPE 076 94/09/61/034	Ano Liossian kaatopaikan kunnostaminen	6 670 000	5 336 000	5 336 000
CCI 1994GR16CPE055	Souflin kunnan jätevesiviemäriverkosto ja jätevedenpuhdistamo	440 518	352 414	352 414
CCI 1994GR16CPE074	Didymoteihon jätevesiviemäriverkosto ja jätevedenpuhdistamo	1 066 000	852 800	852 800
Yhteensä		23 944 797	18 558 397	18 558 397

- Edeltävänä vuonna tehdyn päätöksen mukaisesti vuoden 2001 talousarviosta tehtiin maksusitoumuksia 10,4 miljoonaa euroa (Thessaloniki-Aliakmonin vesihuolto).
- Jäsenvaltiot esittivät myös 54 pyyntöä päätösten muuttamisesta. Muutoksilla ei ollut taloudellisia vaikutuksia ja komissio hyväksyi ne. Toteutettavat muutetut päätökset liittyvät pieniin muutoksiin fyysisessä kohteessa, rahoitussuunnitelman varojen uudelleen kohdentamiseen sekä sopimusten laajentamiseen.

3.1.1.2 Liikenne

Kaikista komission vuonna 2001 hyväksymistä tukipäätöksistä koheesiorahaston tuki liikennealalle oli 499 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 214 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2001 talousarviosta.

Hyväksytty tuki ja maksusitoumusmäärärahat jakautuvat seuraavasti:

- Vuonna 2001 hyväksyttiin kuusi uutta hanketta, joille myönnettiin koheesiorahaston tukea yhteensä 400,5 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 120,5 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2001 talousarviosta. Seuraavassa taulukossa esitetään vuonna 2001 hyväksytyt uudet hankkeet.

HANKKEEN NRO	Maksusitoumukset	Rautatiet	Moottoritiet	Kulut yht.	Koheesiorahaston tuki
2000GR16CPT004 Uuden rautatien rakentaminen Limena Ikoniouhun	31 823 091	31 823 091		143 000 000	71 495 710
2001GR16CPT003 Egnatia, osuus Nymfopetra-Rentina-Asprovalta	17 905 500		17 905 500	160 580 675	88 428 566
2001GR16CPT001 Reitti Korintti-Tripoli-Megalopolis-Kalamata	3 520 000		3 520 000	8 000 000	4 400 000
2001GR16CPT004 Via EGNATIA, METSOVO PANAGIA-eritasoliittymä	32 070 941		32 070 941	255 710 613	140 814 720
2000GR16CPT005 Ohitustie Arta-Filippiada	21 336 120		21 336 120	48 500 000	26 670 150
2000GR16CPT006 Ohitustie Agrinio	13 829 985		13 829 985	125 000 000	68 737 500
Yhteensä	120 485 637	31 823 091	88 662 546	740 791 288	400 546 646

- Komissio hyväksyi kolme muutospyyntöä edeltävinä vuosina tehtyihin päätöksiin. Koheesiorahaston tuki oli 98,5 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 35 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2001 talousarviosta. Seuraavassa taulukossa on esitetty vuonna 2001 hyväksytyt muutetut päätökset.

HANKKEEN NRO	Maksusitoumukset	Moottoritiet	Kulut yht.	Koheesiorahaston tuki
1994GR16CPT941 PATHE - osuus Raches-Agroinvest inst. (240 km:stä 244 km:iin)	3 651 817	3 651 817	15 601 387	8 591 372
1994GR16CPT942 " PATHE, osuus: SKOTINA-LITOHORO-DION-KATERINI	6 586 212	6 586 212	28 537 050	15 714 783
940833036 940965016-k KOHEESIO - VIA EGNATIA, DODONIN TUNNELIN OSUUS	24 709 462	24 709 462	134 705 720	74 183 358
Yhteensä	34 947 491	34 947 491	178 844 157	98 489 513

- Edeltävinä vuosina tehtyjen päätösten perusteella vuoden 2001 talousarviosta tehtiin maksusitoumuksia yhteensä 58,8 miljoonaa euroa.
- Jäsenvaltiot esittivät myös 11 pyyntöä päätösten muuttamisesta. Muutoksilla ei ollut taloudellisia vaikutuksia ja komissio hyväksyi ne. Toteutettavat muutetut päätökset liittyvät pieniin muutoksiin fyysisessä kohteessa,

rahoitussuunnitelman varojen uudelleen kohdentamiseen sekä sopimusten laajentamiseen.

3.1.2. Espanja (myös syrjäisimmät alueet)

Komissio hyväksyi koheesiorahastosta maksettavan tuen määräksi 2 213 miljoonaa euroa, josta 1 677 miljoonaa euroa sidottiin vuoden 2001 talousarviossa. Nämä sitoumukset, joista 51,7 % koskee ympäristöalan hankkeita ja 48,3 % liikenteen infrastruktuureja, perustuvat tänä vuonna tehtyihin uusiin päätöksiin sekä aikaisemmin tehtyjen päätösten muutoksiin ja vuosittaisiin osuuksiin. Seuraavassa taulukossa esitetään tuen määrä aloittain.

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä* (milj. euroa)	Koheesiorahaston tuki yhteensä (milj. euroa)	Maksusitoumukset 2001* (milj. euroa)
Ympäristö	1 400	1 092	867
Liikenne	1 621	1 121	810
Koheesiorahasto yhteensä	3 020	2 213	1 677

Ympäristön osuus	50,5 %	49,3 %	51,7 %
Liikenteen osuus	49,5 %	50,7 %	48,3 %

* Luvut on pyöristetty.

3.1.2.1 Ympäristö

Koheesiorahasto jatkoi tukensa keskittämistä kolmeen painopistealaan: vesihuoltoon, viemärointiin ja jäteveden puhdistukseen sekä kiinteiden yhdyskuntajätteiden, teollisuusjätteiden ja ongelmajätteiden huoltoon. Tänä vuonna hyväksyttiin poikkeuksellisesti kolme kaupunkiympäristöön liittyvää hanketta, jotta aikaisemmin hyväksytyjen hankkeiden toinen vaihe voitiin saattaa päätökseen. Tavoitteena oli auttaa kuntia ja alueita parantamaan juomaveden jakeluaan ja jätevesiverkostojaan sekä jätteiden keräystä ja käsittelyä.

Koheesio-rahaston tuen jakautuminen aloittain osoittaa, että viemärointiä ja jäteveden puhdistusta koskevat hankkeet ovat vieläkin saaneet suurimman määrän ympäristöhankkeille osoitetuista määrärahoista, ja että tänä vuonna jäteala on toisena.

Ala	Tuki-kelpoiset kustannukset yhteensä* (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki yhteensä (milj. euroa)	Osuus tuesta	Maksusitoumukset 2001* (milj. euroa)
Vesihuolto	267,13	218,19	19,99	162,66
Viemärointi ja jäteveden puhdistus	575,99	464,94	42,59	375,50
Kiinteiden jätteiden huolto	550,63	403,75	34,33	301,37
Kaupunkiympäristö	41,23	32,98	3,02	26,38
Tekninen apu	0,95	0,81	0,07	0,65
Yhteensä	1 456,24	1 137,94	100,00	866,56

Vesihuolto

Yhteisön vesihankkeille myöntämän tuen määrä vuonna 2001 on 218,2 miljoonaa euroa, mikä on 20 % ympäristöalalle annetuista määrärahoista.

Tällä alalla rahoitettujen hankkeiden avulla voidaan turvata juomaveden riittävä saanti ja taata kuluttajille jaeltavan veden laatu yhteisön direktiivien mukaisesti. Hankkeilla voidaan parantaa juomaveden laatua useissa kaupungeissa, kuten Granadan suurkaupunkialueella Murcian ja Alicanten maakunnassa (rakentamalla tunneli juomaveden johtamiseksi näille alueille) sekä ratkaista kuivuuden

aiheuttamat ongelmat Córdoban maakunnassa (Coladan pato) ja Huelvassa (Andevalon alue).

VESIHUOLTO – Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonais-kustan-nukset (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2000 ES 16 C PE 008	Guadianan valuma-alueen yhdyskuntien vesihuolto: Coladan pato	17 516 490	13 137 367
2000 ES 16 C PE 010	Seguran valuma-alueen yhdyskuntien vesihuolto	77 957 530	66 263 900
2000 ES 16 C PE 011	Ebron valuma-alueen yhdyskuntien vesihuolto	10 789 700	9 171 245
2000 ES 16 C PE 074	Vedenhankintatoimet Kanariansaarilla. 2001 – ryhmä I	18 030 380	14 424 304
2000 ES 16 C PE 078	Dueron valuma-alueen vesihuolto – 2001	5 389 000	4 311 200
2000 ES 16 C PE 094	Tajon valuma-alueen vesihuolto – 2001	12 578 895	10 063 116
2000 ES 16 C PE 113	Ebron valuma-alueen vesihuoltohankkeet – 2001 – ryhmä 1	7 301 580	5 841 264
2000 ES 16 C PE 115	Guadianan valuma-alueen vesihuolto – 2001 – ryhmä 1	19 474 109	15 579 287
2000 ES 16 C PE 121	Pohjoisen valuma-alueen vesihuolto 2001 – ryhmä 2001	13 639 823	10 911 858
2000 ES 16 C PE 133	Guadianan valuma-alueen yhdyskuntien vesihuolto: Andevalon alue	14 274 020	11 419 216
2001 ES 16 C PE 002	Lorcan ja Puerto Lumbrerasin vesihuolto	10 691 899	9 088 114
2001 ES 16 C PE 020	Vedenhankintatoimet Kanariansaarilla. 2001 – ryhmä II	5 201 930	4 161 544
2001 ES 16 C PE 023	Pohjoisen valuma-alueen vesihuolto: Asturia. 2001	8 187 144	6 549 715
2001 ES 16 C PE 039	Montejurran kuntainliiton koillisen alueen vesihuolto	9 991 826	7 993 461
2001 ES 16 C PE 040	Granadan suurkaupunkialueen juomavedenhankinta	28 170 639	22 536 511

Jäteveden käsittely

Tähän alaan käytettiin 465 miljoonaa euroa vuonna 2001, eli 43 % koheesiorahaston ympäristöalalle antamista tuista, mikä on suurin osa tällä alalla käytettävissä olevista varoista. Ponnistelut keskittyivät jälleen kerran direktiivin 91/271/ETY täytäntöönpanoon ja kansallisen jäteveden viemärointi- ja puhdistussuunnitelman laatimiseen.

Tärkeimmillä valuma-alueilla toteutettavia hankkeita ja hankeryhmiä koskevia päätöksiä tehtiin 32, ja lisäksi tehtiin yksi päätös, joka koskee jo hyväksytyn hankkeen muuttamista. Hankkeet liittyvät puhdistusverkostojen, poistoviemärien ja puhdistamojen parantamiseen.

JÄTEVEDEN KÄSITTELY - Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonais-kustannukset (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2000ES16CPE005	Seguran valuma-alueen jätevedenpoisto ja -puhdistus	35 812 000	28 649 600
2000ES16CPE026	Guadalquivirin valuma-alueen jätevedenpoisto ja -puhdistus: Doñanan ympäristö	5 051 000	4 293 350
2000ES16CPE040	Baskimaa: Pohjoisen valuma-alueen jätevedenpoisto ja -puhdistus – III	18 288 000	14 630 400
2000ES16CPE067	Guadianan valuma-alueen jätevedenpoisto ja -puhdistus: Campiña Sur, Guadajira-joki ja Vegas Bajas	55 593 000	47 254 050
2000ES16CPE068	Júcarin valuma-alueen jätevedenpoisto ja -puhdistus: Alziran jätevedenpuhdistamo	22 291 000	18 947 350
2000ES16CPE070	Dueron valuma-alueen jätevedenpoisto ja vedenhankinta 2001	8 765 589	7 012 471
2000ES16CPE073	Kanariansaaria koskevat jätevedenpoisto- ja -puhdistushankkeet	14 311 412	11 449 130
2000ES16CPE075	Guadianan valuma-alueen jätevedenpoisto- ja -puhdistushankkeet – (ryhmä 2001)	7 947 582	6 358 065
2000ES16CPE077	Eteläisen ja Guadalquivirin valuma-alueen jätevedenpuhdistus ja vedenhankinta	16 740 149	13 392 119
2000ES16CPE079	Dueron valuma-alueen jätevedenpoisto 2001 – ryhmä 1	12 389 685	9 911 748
2000ES16CPE080	Júcarin valuma-alueen jätevedenpoisto ja -puhdistus –2001 – ryhmä 1	9 573 982	7 659 186
2000ES16CPE082	Jätevedenpoisto ja -puhdistus Katalonian paikallisyhteisöissä. Ebron valuma-alue – ryhmä 2000	25 831 026	20 664 821
2000ES16CPE085	Pohjoisen valuma-alueen jätevedenpoistohankkeet III: Baskimaa – 2001 – ryhmä 2	24 392 387	19 513 910
2000ES16CPE086	Ripoll- joen valuma-alueen vesihuoltoa koskeva integroitui hankkeet – Sabadell	11 665 762	9 332 610
2000ES16CPE090	Guadalquivirin valuma-alueen jätevedenpoisto- ja -puhdistushankkeet – 2001 – ryhmä 1	17 256 819	13 805 455
2000ES16CPE096	Pohjoisen valuma-alueen jätevedenpoistohankkeet: Galicia – ryhmä 2001	20 013 023	16 010 418
2000ES16CPE097	Pohjoisen valuma-alueen jätevedenpoistohankkeet: Asturia – ryhmä 2001	7 999 745	6 399 796
2000ES16CPE104	Terrasan kaupungin viemäriverkoston uudelleensuunnittelu	10 453 800	8 363 040
2000ES16CPE105	Guadalquivirin valuma-alueen jätevedenpoisto- ja -puhdistushankkeet– 2001 – ryhmä 2	17 465 354	13 972 283
2000ES16CPE129	Baleaarien valuma-alueen jätevedenpoisto – 2001 – ryhmä 1	4 818 960	3 855 176
2001ES16CPE015	Dueron valuma-alueen jätevedenpoisto 2001 – ryhmä 2	18 858 662	15 086 930
2001ES16CPE016	Guadianan valuma-alueen jätevedenpoisto -2001 – ryhmä 2	8 791 770	7 033 416
2001ES16CPE018	Ebron valuma-alueen jätevedenpoisto: Katalonian sisäiset altaat: 2001 – ryhmä 3	24 707 273	19 765 818
2001ES16CPE022	Pohjoisen valuma-alueen jätevedenpoisto ja vedenhankinta – Galicia –2001	8 589 716	6 871 773
2001ES16CPE032	Pohjoisen valuma-alueen jätevedenpoisto: Galicia – 2001 – ryhmä 2	10 605 737	8 483 790
2001ES16CPE034	Ebron valuma-alueen jätevedenpoistotoimet – 2001 – ryhmä 2	7 632 857	6 106 286
2001ES16CPE036	Pohjoisen valuma-alueen jätevedenpoisto: Galicia – 2001 – ryhmä 3	24 446 167	19 556 934
2001ES16CPE048	Pohjoisen valuma-alueen jätevedenpoisto: Asturia – 2001 – ryhmä 2	15 379 899	12 303 919
2001ES16CPE049	Pohjoisen valuma-alueen jätevedenpoisto: Baskimaa – 2001 – ryhmä 1	27 456 928	21 965 542
2001ES16CPE051	Kanariansaarten valuma-alueen jätevedenpoisto – 2001 – ryhmä 2	6 521 500	5 217 200
2001ES16CPE056	Tajon valuma-alueen jätevedenpoisto ja -puhdistus – 2001 – ryhmä 2	35 472 793	28 378 234
2001ES16CPE061	Tajon valuma-alueen jätevedenpoisto – 2001 – ryhmä 3	18 703 718	14 962 974

Jätteet

Espanjan viranomaiset esittivät useita jätealaa koskevia hankkeita vuonna 2000 hyväksytyn kansallisen jätasuunnitelman toteuttamiseksi.

Vuodeksi 2001 tehtiin päätökset 23:sta jätehuoltoa koskevasta hankkeesta sekä yksi päätös aikaisemmin hyväksytyn hankkeen muuttamisesta. Hankkeet ovat suurimmaksi osaksi joko kunnallisia tai itsehallintoalueittain ryhmiteltyjä hankkeita. Tukea myönnettiin yhteensä 375 miljoonaa euroa, mikä on 34 % ympäristölle myönnetystä kokonaistuesta.

Etusija annettiin kiinteää yhdyskuntajätettä koskeville hankkeille, jotka liittyvät jätteiden valikoivaan keräykseen, kompostointi- ja kierrätyslaitoksiin, biokaasuntuotantolaitoksiin, pneumaattiseen keräysjärjestelmään sekä kaatopaikkojen, kuten Madridissa sijaitsevan Valdemingómezin kaatopaikan, sulkemiseen ja kaatopaikkakaasujen hyödyntämiseen energiantuotannossa.

JÄTTEET – Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonais-kustannukset (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2000ES16CPE002	Kiinteän yhdyskunta- ja teollisuusjätteen hyödyntämislaitos Kantabriassa	65 194 920	15 405 578
2000ES16CPE014	Jätehuoltoa koskevat toimet Asturiassa 2001 – ryhmä I	8 668 100	1 134 000
2000ES16CPE018	Jätehuoltoa koskevat toimet Kastilia-La-Manchassa	20 709 900	16 567 920
2000ES16CPE020	Jätehuoltoa koskevat toimet Extremadurassa (yleissuunnitelman 2. vaihe)	16 972 500	13 578 000
2000ES16CPE029	Jätehuoltoa koskevat toimet Murciassa	11 083 500	8 866 800
2000ES16CPE069	Uuden laitoksen rakentaminen hajoavan kiinteän yhdyskuntajätteen kompostointia ja biokaasun tuottamista varten sekä Pinton kaatopaikkakaasun hyödyntämiseksi energiantuotannossa	45 580 758	36 464 606
2000ES16CPE132	Palma de Mallorcan vanhan kaupungin kiinteän yhdyskuntajätteen pneumaattinen keräysjärjestelmä	15 311 600	12 249 280
2000ES16CPE138	Jätehuolto Andalusiassa – 2001 – ryhmä 1	31 636 559	25 309 247
2000ES16CPE140	Jätehuolto Kastilia-La-Manchassa – 2001 – ryhmä 1	16 564 736	13 251 789
2000ES16CPE141	Kastilia ja Leónin itsehallintoalueen jätehuolto – 2001	35 517 017	28 413 614
2000ES16CPE146	Jätehuolto Melillassa	3 792 471	3 033 977
2001ES16CPE005	Jätteiden valikoiva keruu Zarzauemada Surissa ja Zarzauemada Norton lajittelujärjestelmän laajentaminen	10 930 910	8 744 728
2001ES16CPE007	Jätehuolto Andalusiassa – 2001 – ryhmä 2	16 348 755	13 079 004
2001ES16CPE009	Jätehuolto Asturiassa – 2001	12 899 865	10 319 892
2001ES16CPE010	Jätehuolto Kataloniassa – 2001	16 088 089	12 870 471
2001ES16CPE011	Jätehuolto Galiciassa – 2001 – ryhmä 1	10 070 843	8 056 674
2001ES16CPE012	Jätehuolto Madridissa – 2001 – ryhmä 2	76 785 683	61 428 546
2001ES16CPE014	Maanalaiset yhdyskuntajättesäiliöt, Kantabria	3 355 297	2 684 238
2001ES16CPE026	Jätehuolto Valenciassa – 2001 – ryhmä 2	39 256 200	31 404 960
2001ES16CPE030	La Riojan kiinteän yhdyskuntajätteen käsittely-, kierrätys- ja hyödyntämislaitos	9 766 446	7 813 157
2001ES16CPE045	Jätehuolto Galiciassa – 2001 – ryhmä 2	26 270 031	21 016 025
2001ES16CPE046	Biokaasujen tuottamista koskeva suunnitelma osana La Ribera-Navarran jätehuoltoa	4 577 603	3 662 082

Kaupunkiympäristö

Tällä alalla tehtiin poikkeuksellisesti kolme päätöstä. Tarkoitus on täydentää aikaisemmin hyväksyttyjä hankkeita toteuttamalla niiden toinen vaihe. Tälle alalle myönnettiin vuonna 2001 tukea 33 miljoonaa euroa, eli 3 % ympäristölle myönnetystä kokonaistuesta.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ – Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonais-kustannukset (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2000ES16CPE043	Pamplonan jokien kunnostus: Arga (2. vaihe), Elorz ja Sadar	10 800 638	8 640 510
2000ES16CPE061	Besos-joen suiston ympäristön kunnostaminen. Vaihe II	16 275 417	13 020 333
2001ES16CPE060	Katalonian itsehallintoalueen kuntien kaupunkiympäristön kunnostus	14 149 877	11 319 901

Tekninen apu

Koheesiorahaston hallinnon tueksi myönnettiin täksi kaudeksi 812 268 euroa. Teknisellä avulla pyritään parantamaan esitettyjä hankkeita koskevien tukihakemusten laatua, vahvistamaan hankkeiden arviointia ja seurantaa, hallinnoimaan tarkastuskäyntejä sekä helpottamaan itsehallintoalueiden ja kuntien työtä koheesiorahaston hallinnossa.

Syrjäisimmät alueet

Toiminnassa otetaan edelleen huomioon syrjäisimpien alueiden (Kanariansaarten) kehitystarve, jota korostetaan perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdan noudattamiseksi toteutettuja toimenpiteitä koskevassa komission kertomuksessa KOM/2000/0147. Yhteisön myöntämän tuen määrä on 35 miljoonaa euroa.

Juomavesihuolto

Koheesiorahasto pitää juomavesihuoltoa erityisen tärkeänä Kanariansaarilla alueen erityisten rajoitusten vuoksi. Vuonna 2001 esitetyissä hankkeissa keskitytään keskisuurten paikkakuntien vesihuoltoverkostoihin.

Jäteveden käsittely

Kanariansaaret ovat tällä alueella jäljessä, ja voimakkaita ponnisteluja jatketaan veden laadun nostamiseksi. Vuonna 2001 esitettävät hankkeet painottuvat vedenpuhdistamojen parantamiseen.

Jätteet

Kanariansaarten sijainti asettaa saarten jätehuollolle erittäin suuria rajoituksia. Koheesiorahasto on pyrkinyt voimakkaasti korjaamaan tilannetta ja rakentamaan saarille perusinfrastruktuurin. Aikaisemmin käynnistettyjä, ympäristökokonaisuuksien rakentamista koskevia hankkeita jatketaan.

3.1.2.2 Liikenne

Liikenteen osuus kaikista komission vuonna 2001 hyväksymistä tukihakemuksista on 51 % kokonaistuesta ja 48,3 % tehdyistä maksusitoumuksista.

Komissio päätti vuonna 2001 myöntää tukea 12:lle liikennealan hankkeelle, joihin liittyvät investoinnit ovat noin 1 621 miljoonaa euroa. Myönnetyn tuen määrä on 1 121 miljoonaa euroa.

Seuraavassa taulukossa esitetään tuen jakautuminen liikennemuodoittain.

Liikennemuoto	Tuki-kelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Koheesio- rahaston tuki (milj. euroa)	Osuus tuesta	Maksusitoumukset 2001 (milj. euroa)
Maantiet	183,5	156,0	13,9	91,6
Rautatiet	1 055,9	762,7	68,0	651,7
Satamat	381,6	202,2	18,1	67,0
Yhteensä	1.621,0	1.120,9	100,0	810,3

Maantieverkko

Maantieliikenteessä painopisteenä oli tänäkin vuonna yhteysakseliin parantaminen Ranskan kanssa sekä Euroopan laajuisiin verkkoihin kuuluvien tieverkostojen välisten liittymien kehittäminen.

Vuonna 2001 komissio myönsi tukea molemmille Espanjan viranomaisten esittämille hankkeille. Hankkeet koskevat Zaragozan kehätietä, jolla on tärkeä tehtävä kaupunkiin johtavien lukuisten väylien yhdistäjänä, sekä Katalonian poikittaisakselin

Cerveran ja Santa María del Camín välistä osuutta. Viimeksi mainittu hanke on viimeinen vaihe tämän tärkeän yhdysväylän rakentamisessa.

Seuraavassa taulukossa esitetään vuonna 2001 hyväksytyt maanteitä koskevat hankkeet.

MAANTIET – Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Tukikelpoiset kustannukset (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2001.ES.16.C.PT.011	Moottoritie Cervera–Santa María del Camí	128,2	108,9
2001.ES.16.C.PT.013	Moottoritie Ronda Sur, Zaragoza	55,3	47,0
YHTEENSÄ		183,5	155,9

Rautatieverkko

Vuonna 2001 jatkettiin Madridin, Barcelonan ja Ranskan rajan väliseen nuolijunarataan liittyvien investointien tukemista. Hanke nimettiin Essenin Eurooppa-neuvoston kokouksessa (9.–10. joulukuuta 1994) yhdeksi ensisijaisista suurhankkeista. Vuonna 2001 tehdyt päätökset koskevat pääasiallisesti nuolijunaradan rakentamista Katalonian itsehallintoalueelle töiden laajentamiseksi Barcelonan suuntaan.

RAUTATIET – Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Tuki-kelpoiset kustannukset (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
98.11.65.002 Muutos	Nuolijunarata (Madrid–Lleida)	141,1	101,7
Useita eri hankkeita	Nuolijunarata (Lleida–Tarragona–Martorell)	914,8	660,9
Yhteensä		1 055,9	762,6

Satamat

Tällä alalla koheesiorahaston tukea myönnettiin vuonna 2001 Barcelonan sataman laajentamista koskevalle hankkeelle. Tuki kattaa ainoastaan eräät Barcelonan sataman laajentamissuunnitelman vaiheet, tarkemmin sanottuna kahden (itäisen ja eteläisen) suojapadon rakentamisen sekä eräiden korjaavien toimenpiteiden suorittamisen rakennushankkeen aiheuttamien ympäristövaikutusten lieventämiseksi. Työt ovat osa Barcelonan sataman yleissuunnitelmaa, joka sisältää kaikki Barcelonan sataman laajentamiseen liittyvät vaiheet.

Sataman yleissuunnitelman avulla pyritään poistamaan Barcelonan sataman suurimmat rakenteelliset pullonkaulat: tilanpuute ja kaukana olevat rautatieyhteydet Eurooppaan.

Barcelonan sataman laajennus on yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi annetun päätöksen N:o 1692/96/EY 7 artiklan mukainen yhteistä etua koskeva hanke. Koheesiorahaston myöntämä tuki parantaa ratkaisevasti laajennushankkeen kokonaiskannattavuutta.

Koheesiorahastosta on myönnetty hankkeelle tukea 202 miljoonaa euroa. Koheesiorahaston lisäksi Euroopan investointipankki osallistuu yleissuunnitelman muiden vaiheiden rahoitukseen 250 miljoonalla eurolla.

3.1.3. Irlanti

Vuoden 2001 aikana komissio myönsi uutta koheesiorahaston tukea Irlannille vain kerran, yhteensä 87,1 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 37,8 miljoonaa euroa oli maksusitoumuksia vuoden 2001 talousarviosta. Vuoden 2001 aikana tehtiin myös

neljä muuta maksusitoumusta, joiden yhteismäärä oli 77,2 miljoonaa euroa. Niihin sisältyivät jo hyväksytyjen hankkeiden ensimmäiset tai niitä seuraavat maksuerät. Tähän maksusitoumusmalliin vaikuttavat Irlannin käytettävissä olevat määrärahat sekä viime vuosina käynnistetty suuntaus siirtyä tukemaan pienten hankkeiden sijasta laajoja hankkeita, joilla on monivuotinen talousarvio.

Vuosina 2000–2006 maksusitoumukset jakautuvat tasaisemmin liikenne- ja ympäristöalan hankkeiden kesken. Vuonna 2000 sitoumusten suhde oli 19,3 %/80,7 % ja muuttui vuosina 2000–2001 38,0 %/62,0 %:iin. Kun kyseessä on muutama laaja hanke, on melko vaikea varmistaa maksusitoumusten tasapainoinen jakautuminen jokaisena vuonna. Tavoitteena on kuitenkin, että sitoumukset jakautuvat suhteessa 50:50 ohjelmakauden aikana.

Yhdeksän hanketta vuosilta 1993–1999 saatettiin päätökseen ja viiden muun hankkeen loppukertomukset olivat tarkasteltavina vuonna 2001. Vuonna 1993–1999 tehtyjen päätösten osalta tehtiin muutoksia 22 hankkeeseen.

IRLANTI - VUONNA 2001 TUKEA SAANEET HANKKEET - JÄTEVEDEN KÄSITTELY			
Hankkeen numero	Hankkeen nimi	Hanketyyppi/maksusitoumus	Maksusitoumus vuonna 2001 (miljoonaa euroa)
2000 IE 16 C PE 001	Dublinin alueen jäteveden käsittely (vaihe V)	Toinen vuosittainen maksuerä	16,27
1999 IE 16 C PE 002	Limerickin pääviemäri (vaihe III)	Toinen vuosittainen maksuerä	23,46
		YHTEENSÄ	39.73
IRLANTI - VUONNA 2001 TUKEA SAANEET HANKKEET - MAANTIET			
Hankkeen numero	Hankkeen nimi	Hanketyyppi/maksusitoumus	Maksusitoumus vuonna 2001 (miljoonaa euroa)
2000 IE 16 C PT 001	Kaakkoinen M50- moottoritie (vaihe II)	Ensimmäinen vuosittainen maksuerä	37,88
2000 IE 16 C PT 002	M1 Cloghran - Lissenhall (vaihe II)	Toinen vuosittainen maksuerä	19,40
2000 IE 16 C PT 003	M1 Lissenhall Balbriggan	Ensimmäinen vuosittainen maksuerä ⁽¹⁾	17,98
		YHTEENSÄ	75.26

(1) Tuki hyväksyttiin joulukuussa 2000.

3.1.3.1. Ympäristö

Ympäristöalalla nykyisen ohjelmakauden kaksi painopistealuetta ovat jäteveden keräys ja käsittely sekä kiinteiden yhdyskuntajätteiden huolto.

Jäteveden keräys ja käsittely

Vuonna 2001 ei myönnetty tukea uusille hankkeille.

Kiinteät jätteet

Vuonna 2001 ei myönnetty tukea uusille hankkeille.

3.1.3.2. Liikenne

Kuten ympäristöalalla, liikenteen alallakin on tällä ohjelmakaudella vain kaksi ensisijaista kohdetta: maantiet ja julkinen liikenne.

Maantiet

Vuonna 2001 tehtiin yksi tukipäätös, joka liittyi aikaisemmin tuetun moottoritiehankkeen rakennusvaiheeseen. Tämä hanke on osa M50-väylää, joka on

Euroopan laajuista liikenneverkkoa koskevan liikennealoitteen mukainen ensisijaisen väylä.

Maantiet Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Tukikelpoiset kust. yhteensä (milj. euroa)	Koheesiorahaston tuki (milj. euroa)
2000/IE/16/C/PE/001	Kaakkoinen M50-moottoritie (vaihe II)	87,1	74,0

M50-moottoritiehankkeen tavoitteet voidaan tiivistää seuraavasti:

Kaakkoinen M50-moottoritie (vaihe II): Kaakkoinen M50-moottoritie on osa Dublinin M50-kehätietä, joka puolestaan kuuluu Larnen ja Rosslaren satamien väliseen E01-tiehen. Hanke on puuttuva lenkki hankeketjussa, jolla toteutetaan Dublinin ympäri kulkeva C-moottoritie. Hankkeen suunnittelu- ja rakentamista edeltävälle vaiheelle, johon kuuluivat yksityiskohtainen suunnittelu, paikalla suoritettavat tarkastukset ja ympäristövaikutusten arviointi, myönnettiin koheesiorahaston tukea vaiheen I aikana. Komissio tukee noin 8,6 km:n matkalta moottoritien pääväylän rakennuskustannuksia sekä siihen liittyvien rakenteiden ja kolmen eritasoliittymän toteuttamista.

Koska tiehankkeen rakennustyöt ovat laajat suhteessa koheesiorahastosta saatavaan rajalliseen tukeen komissio ja Irlannin viranomaiset ovat sopineet, että tukipäätöksellä ohjataan rahoitusta tiettyihin hankkeeseen kuuluihin rakennuskustannuksiin. Näin on menetelty myös aikaisemmissa koheesiorahaston tukemissa ensisijaisissa maantiehankkeissa.

Rautatiet

Vuonna 2001 ei myönnetty tukea uusille hankkeille.

3.1.4. Portugali

Vuonna 2001 komissio hyväksyi 16 uutta hanketta ja myönsi niille tukea 566,7 miljoonaa euroa, josta 327,7 miljoonaa euroa sidottiin vuoden 2001 talousarviosta.

Näiden sitoumusten jälkeen sekä ottaen huomioon ne aikaisempina vuosina hyväksytyt hankkeet, jotka vaikuttavat vuoden 2001 talousarvioon, vuoden 2001 maksusitoumukset ovat yhteensä:

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Koheesiorahaston tuki yhteensä (milj. euroa)	Maksusitoumukset 2001 (milj. euroa)
Ympäristöhankkeet 2001	457	302,3	231,7
Liikennehankkeet 2001	354,7	264,4	96
Ympäristöhankkeet aikaisemmilta vuosilta	116,8	64,6	6,3
Liikennehankkeet aikaisemmilta vuosilta	649,4	504,5	121,8
Yhteensä	1577,9	1135,8	455,8

3.1.4.1. Ympäristö

Kuten edelliselläkin kaudella, koheesiorahaston toiminnan pääpainopisteet ovat myös kaudella 2000–2006 jäteveden käsittely, juomavesihuolto ja yhdyskuntajätteen käsittely. On huomattava, että Portugalin vesihuollossa on vesipuitteidirektiivin suuntaviivojen mukaisesti otettu käyttöön uusi lähestymistapa. Hankkeet on esitetty vesistöalueittain ja ne käsittävät veden koko kierron, eli ne koskevat juomaveden ottoa, käsittelyä ja jakelua sekä jätevesien asianmukaista käsittelyä (viemäreitä).

Siksi seuraava erittely rajoittuu integroituun vesihuoltoon ja yhdyskuntajätteisiin liittyviin hankkeisiin.

Komissio hyväksyi vuoden 2001 aikana 12 uutta ympäristöalan hanketta, joista seitsemän koskee vesihuoltoa ja viisi yhdyskuntajätettä.

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Tuen määrä (milj. euroa)	Osuus ympäristöalan tuen kokonaismäärästä	Maksu- sitoumukset 2001 (milj. euroa)
Integroitu vesihuolto	301	185,2	61,3 %	148,2
Yhdyskunta-jätteet	156	117,1	38,7 %	83,4
Hankkeet aikaisemmilta vuosilta	-	-	-	6,3
Yhteensä	457	302,3	100 %	237,9

Vesihuolto

Edellisellä kaudella rahaston toiminta keskittyi tiheimmin asutuille alueille. Kuten jo viime vuonna todettiin, tällä kaudella toimet kohdistuvat myös muille alueille, kuten Madeiran itsehallintoalueelle, alan lopullisen strategian jatkamiseksi.

Omaksuttu hallintomalli, joka perustuu kuntien väliseen järjestelmiin, auttaa toteuttamaan laajoja hankkeita, jotka tuovat merkittäviä mittakaavaetuja ja helpottavat strategian seuranta.

Seitsemään hyväksyttyyn hankkeeseen liittyvät investoinnit ovat 301 miljoonaa euroa, josta 185,2 miljoonaa euroa myöntää koheesiorahasto. Tämä on noin 61,3 % vuonna 2001 ympäristöalan hankkeille myönnetystä tuesta Portugalissa.

Vesihuolto Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Nimi	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
1998/PT/16/C/PE/002	Lissabonin jätevedenkäsittely – Alcântaran jäteveden puhdistamo	33,4	10
2000/PT/16/C/PE/005-010	Tutkimukset, tekniset hankkeet ja tekninen tuki – 1. vaihe	36,6	31,1
2000/PT/16/C/PE/009	Minho-Liman kuntien yhteinen järjestelmä	39,1	25,4
2000/PT/16/C/PE/007	Zêzeren ja Côan kuntien yhteinen järjestelmä	54,9	34,6
2001/PT/16/C/PE/002	Madeiran itsehallintoalueen optimaalinen vesihuolto – 1. vaihe	39,7	29
2001/PT/16/C/PE/007	Zêzeren ja Nabão kuntien yhteinen järjestelmä	63,7	44,6
2000/PT/16/C/PE/004	Suur-Porton eteläisen alueen jätevedenkäsittely – Sobreirasin jätevedenpuhdistamo	33,6	10,5

Yhdyskuntajätteet

Kuten edelliselläkin kaudella (1993–1999), komissio ja Portugali kiinnittävät edelleen erityistä huomiota yhdyskuntajätteen huoltoon vuonna 1996 hyväksytyssä kiinteitä yhdyskuntajätteitä koskevassa strategisessa suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Koheesiorahasto hyväksyi vuonna 2001 viisi uutta hanketta, joiden avulla toteutetaan määriteltyä strategiaa, eli rakennetaan kansallisia perusinfrastruktuureja jätteiden keräystä, käsittelyä ja sijoittamista varten sekä suljetaan valvomattomia kaatopaikkoja (lixeiros), joihin sijoitettiin suurin osa yhdyskuntajätteistä olosuhteissa, jotka eivät ole ympäristön kannalta hyväksyttävissä.

Aikaisemmin näitä infrastruktuureja rakennettiin ennen kaikkea Portugalin rannikkoalueille, eli maan tiheimmin asutetuille alueille, mutta nyt, kuten jo viime vuonnakin, koheesiorahaston toiminta koskee Portugalin sisäosia, jotta koko maa tulisi katetuksi lyhyellä aikavälillä.

Komissio hyväksyi vuonna 2001 kaksi uutta hanketta (ks. jäljempänä oleva taulukko), jotka koskevat käsittelylaitosten rakentamista mantereen sisäosissa sijaitsevien alueiden tuottamien jätteiden käsittelemiseksi. Lisäksi se hyväksyi uusia vaiheita kahteen aikaisemmin hyväksyttyyn hankkeeseen sekä hankkeen, joka liittyy käsittelyn tason parantamiseen eräissä jo toimivissa järjestelmissä.

Viiteen hyväksyttyyn hankkeeseen liittyvät investoinnit ovat 156 miljoonaa euroa, josta 117,1 miljoonaa euroa myöntää koheesiorahasto. Tämä on noin 38,7 % vuonna 2001 ympäristöalan hankkeille myönnetystä tuesta Portugalissa.

YHDYSKUNTAJÄTTEEN KÄSITTELY Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonais-kustannukset (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2001/PT/16/C/PE/001	Baixo Alentejon kiinteän jätteen käsittelyjärjestelmä	22,1	18,9
97/10/61/015	Oesten alueen jätteenkäsittelyjärjestelmä – tukea lisätty	31,3	26,6
2000/PT/16/C/PE/002	Madeiran polttolaitos – 2 vaihe	68	45,4
2000/PT/16/C/PE/015	Cova da Beiran jätteenkäsittelyjärjestelmä	16,4	13,9
2001/PT/16/C/PE/003	Jätteiden käsittelyä koskevat täydentävät toimet	18,2	13,6

3.1.4.2. Liikenne

Rautatieliikennettä koskevat hankkeet saivat vuonna 2000 niin paljon tukea, että uusia liikennealan hankkeita ei juurikaan voitu hyväksyä, sillä hankkeisiin vuoden 2001 talousarviosta otettavat maksusitoumusmäärärahat veivät jo suuren osan Portugalille osoitetusta kiintiöstä. Seuraavassa taulukossa esitetään uusiin hankkeisiin liittyvät summat sekä vuonna 2000 hyväksyttyihin hankkeisiin vuodeksi 2001 tehdyt sitoumukset. Taulukosta ilmenee myös, että vuonna 2001 liikennealalle osoitetut määrärahat myönnettiin lähes kokonaisuudessaan (92,6 %) rautateitä koskeviin hankkeisiin.

Kuten jo vuonna 2000, koheesiorahasto panosti merkittävästi Portugalin rautatieinvestointeihin. Panostus keskittyy edelleen kahteen strategisesti tärkeään rautatielinjaan – pohjoiseen linjaan ja Algarven linjaan – jotka kuuluvat ensisijaiseen hankkeeseen numero 8.

	Tukikelpoiset kustannukset yhteensä (milj. euroa)	Tuki (milj. euroa)	Osuus liikenteelle myönnettyistä tuista	Maksu-sitoumukset 2001 (milj. euroa)
Rautatiet	315,6	244,8	92,6 %	80,3
Satamat	39,1	19,6	7,4 %	15,7
Hankkeet aikaisemmilta vuosilta				121,8
Yhteensä	354,7	264,4	100 %	217,8

Komissio hyväksyi neljä uutta hanketta (ks. alla oleva taulukko), joista kaksi kuuluu Algarven linjan laajaan nykyaikaistamisohjelmaan, yksi koskee Lissabonin metroverkon laajentamista yhdellä uudella osuudella, jolla turvataan yhteydet eri liikennemuotojen välillä, ja yksi hanke tähtää yhteyksien parantamiseen Aveiron satamaan.

Neljään hyväksyttyyn hankkeeseen liittyvät investoinnit ovat 354,7 miljoonaa euroa, josta 264,4 miljoonaa euroa myöntää koheesiorahasto.

Rautatiet Vuonna 2001 hyväksytyt hankkeet			
Hankkeen nro	Hankkeen nimi	Kokonais-kustannukset (milj. euroa)	Koheesio-rahaston tuki (milj. euroa)
2001/PT/16/C/PT/001	Algarve IV -rautatieyhteyden uudistaminen	9,5	7,6
2001/PT/16/C/PT/002	Lissabonin maanalainen – S.Sebastião–Alameda -osuus	132,1	98
2001/PT/16/C/PT/003	Algarve V -rautatieyhteyden uudistaminen	174	139,2
2000/PT/16/C/PT/010	Rautatie ja maantieyhteys Aveiron satamaan	39,1	19,6

3.2. Tekninen apu ja tutkimukset

3.2.1 Rahaston yleinen toimintalinja

3.2.2. Komission aloitteesta annettu tekninen apu

Espanja

Komission aloitteesta annettua teknistä apua käytettiin yhden kaivosjätteiden talteenottoa koskevan hankkeen ennakoarvointiin Riotinton alueella Andalusiassa. Tavoitteena oli arvioida Aguzaderan altaan käyttöä.

4. SEURANTA, VALVONTA JA VÄÄRINKÄYTÖKSET

4.1. Seuranta: Seurantakomiteat ja tarkastuskäynnit

4.1.1. Kreikka

4.1.1.1 Seurantakomiteat

Ympäristö

Psyttalian, Evinoksen ja EYDAPin suurhankkeiden seurantakomitea ja tilapäinen komitea kokoontuivat Ateenassa toukokuussa 2001. Seurantakomiteoiden työstä kerrotaan kokouspöytäkirjoissa.

Liikenne

Seurantakomitea kokoontui Ateenassa toukokuussa 2001. Seurantakomitean työstä kerrotaan kokouspöytäkirjoissa.

4.4.4.2. Tarkastuskäynnit

Vuonna 2001 suoritettiin muutamia tarkastuskäyntejä. Niiden tavoite oli kaksiosainen: toisaalta varmistaa kyseisten hankkeiden edistymisen ja toisaalta selvittää tiettyihin hankkeisiin liittyneet vaikeudet.

Suoritettut tarkastuskäynnit luetellaan liitteessä 1.

4.1.2. Espanja

4.1.2.1. Seurantakomiteat

Seurantakomitea kokoontui vuonna 2001 Madridissa 26. ja 27. huhtikuuta. Kyseessä oli koheesiorahaston viidestoista kokous.

Komitea jakautuu alan ja hallinnointiviranomaisen mukaan seitsemään erityiskomiteaan:

- autonomisten yhteisöjen hankkeista vastaavaan komiteaan
- metsityshankkeista vastaavaan komiteaan
- paikallishallinnon hankkeista vastaavaan komiteaan
- keskushallinnon liikennehankkeista vastaavaan komiteaan
- eteläisen nuolijunaradan Madrid–Barcelona-yhteydestä vastaavaan komiteaan
- julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuushankkeista vastaavaan komiteaan
- keskushallinnon ympäristöhankkeista ja hydrologisista hankkeista vastaavaan komiteaan

Kussakin komitean istunnossa tarkasteltiin 31.12.2000 vallinnutta tilannetta eräiden hankkeiden ja hankeryhmien osalta (yhteensä 63 päätöstä), jotka talousministeriön ja komission vastuuhenkilöt olivat ennalta valinneet yhteistyössä. Muiden kuin valittujen hankkeiden tilannetta koskevat tiedot annettiin myös komitean käsiteltäväksi ja lähetettiin komissiolle tiedoksi.

Käytiin keskustelua liikennealan strategisista aiheista ja eräiden ympäristöhankkeiden ongelmallisista näkökohdista. Samalla komissio esitti uudet suuntaviivat, joita noudatetaan päätösten muuttamisessa.

Komitean kokouksessa Espanjan viranomaiset ilmoittivat lähettävänsä hakemuksia, joissa haetaan muutosta useiden hankkeiden rahoitus suunnitelmaan ja töiden päättämispäivämääriin. Samalla ne ilmoittivat, että muutama hanke oli saatettu päätökseen ja täsmensivät, että töiden vastaanottotarkastukseen liittyvät hallinnolliset näkökohdat voivat viivästyttää loppukertomusten esittämistä.

Metsityshankkeiden loppumaksuja koskevat hakemukset esitettiin suunnitelmien mukaisesti.

Vuoden 2001 aikana päätettiin 19 hanketta ja loppumaksut suoritettiin.

4.1.2.2. Tarkastuskäynnit

Tehtyjen tarkastuskäyntien tavoitteena oli arvioida ja valvoa käynnissä olevien hankkeiden etenemistä sekä selvittää niiden toteuttamisessa ilmenneitä vaikeuksia (ks. liite I).

4.1.3. Irlanti

4.1.3.1. Seurantakomiteat

Seurantakomitea kokoontui kaksi kertaa vuonna 2001. Kokoukset pidettiin 18. toukokuuta ja 18. lokakuuta. Komissio oli enimmäkseen tyytyväinen niiden tietojen laatuun, joita Irlannin viranomaiset antoivat hankkeiden hallinnoinnista. Myös ratkaisemattomia kysymyksiä käsiteltiin riittävästi.

Komitea tarkasteli kokouksissa 41:n käynnissä olevan hankkeen seuranta-asiakirjoja ohjelmakaudelta 1993–1999 ja seitsemän hankkeen seuranta-asiakirjoja ohjelmakaudelta 2000–2006.

Vuonna 2001 saatiin yhdeksän hanketta onnistuneesti päätökseen. Vuoden 2001 lopulla päätökseen saatettavista ohjelmakauden 1993–1999 hankkeista noin 30 % on ohjelmakaudella 1993–1999 tuettuja hankkeita.

Vuonna 2001 hankkeisiin tehtävien muutosten ja/tai niille pyydettävän lisäajan osalta komissio ilmoitti Irlannin viranomaisille tarkistavansa menettelytapojaan, jotka koskevat koheesiorahaston tukemille hankkeille myönnettävää lisäaikaa. Jäsenvaltioille laaditaan uudet hankkeiden muutoksia koskevat ohjeet, joista käy ilmi komission tiukempi suhtautuminen muutoksiin. Ennen näiden ohjeiden laatimista komissio on jo ottanut käyttöön ehdon, jolla rajoitetaan mahdollisuutta muuttaa päätöksiä, joihin on jo tehty useita tarkistuksia.

4.1.3.2. Tarkastuskäynnit

Vuonna 2001 suoritettujen tarkastuskäyntien tavoitteet olivat:

- varmistaa kyseisten hankkeiden edistyminen ja
- selvittää tiettyihin hankkeisiin liittyvät vaikeudet, joista seurantakomitealle oli ilmoitettu aikaisemmin, sekä tukea hankkeisiin tehtäviä muutoksia.

Suoritettut tarkastuskäynnit luetellaan liitteessä I.

4.1.4. Portugali

4.1.4.1. Seurantakomiteat

Kuten rahastosta annetussa asetuksessa säädetään, seurantaryhmät kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa.

Vuonna 2001 kokoukset pidettiin 15. ja 16. toukokuuta sekä 11. ja 12. joulukuuta. Kokouksissa tarkasteltiin kutakin hanketta erikseen ja keskusteltiin lisäksi yleisistä aiheista, kuten julkisuudesta, valvonnasta, julkisista hankinnoista, toteutussäännöistä, erilaisista tiedotusasioista jne.

Portugalissa perustettiin erityiskomiteat Madeiran lentokentän laajennushankkeelle ja kiinteän jätteen käsittelyä koskeville hankkeille. Alquevan vesivoimalan rakennushanketta valvoo yleiskomitean lisäksi myös laajemmin rakennerrahastojen Alquevan alueen integroidun kehitysohjelman (PEDIZA) seurantakomitea.

4.1.4.2. Tarkastuskäynnit

Aluepolitiikan pääosaston Portugalin yksikkö osallistui seurantakomitean kokouksiin ja suoritti useita tarkastuskäyntejä vuonna 2001. Niiden yhteydessä arvioitiin hankkeiden edistymistä, käsiteltiin toteuttamisessa havaittuja ongelmia ja pyrittiin löytämään niihin ratkaisuja, jotka mahdollistavat hankkeiden jatkamisen normaalisti.

Portugalin yksikkö oli lisäksi mukana tarkastuskäynnillä, jonka hankkeisiin 95/10/61/026 – Valorsul ja 95/10/65/002 – Lissabonin satama–Sta. Apolónia liittyvistä koheesiorahaston toimista vastaava aluepolitiikan pääosaston yksikkö suoritti 5.–7. marraskuuta 2001.

Lisäksi vuoden mittaan suoritettiin muita teknisiä tarkastuskäyntejä, jotka liittyivät eräiden tukihakemusten käsittelyyn, erityisesti Oesten, Simtejon ja Simlisiin alueen kuntien yhteisiä integroituja vesihuoltojärjestelmiä koskeviin hankkeisiin 14. joulukuuta 2001 Águas de Portugalin kanssa.

Aluepolitiikan pääosaston Portugalin yksikön tekemät tarkastuskäynnit luetellaan liitteessä I.

4.2. Tarkastuskäynnit ja päätelmät

Komissio teki vuonna 2001 kuusi koheesiorahastoa koskevaa tarkastuskäyntiä. Tarkastuskäyntien tavoitteena oli jäsenvaltioiden koheesiorahaston tukea varten luomien hallinto- ja valvontajärjestelmien sekä eräiden hankkeiden tarkastus.

4.2.1. Kreikka

Aluepolitiikan pääosaston tarkastus:

Aluepolitiikan pääosasto teki vuoden 2001 aikana Kreikassa tarkastuskäynnin, jonka yhteydessä tarkastettiin koheesiorahastoa varten luodut järjestelmät sekä yksi suurhanke. Tärkeimmät havainnot koskevat töiden kustannusarvion erittäin merkittävää ylitystä. Lisäkustannusten osalta ei ole noudatettu julkisista hankinnoista annettua direktiiviä, erityisesti kun on tilattu odottamattomia töitä. Tilanne johtuu yleisesti ottaen komissiolle esitettyjen hankkeiden puutteellisesta valmistelusta.

4.2.2. Espanja

Aluepolitiikan pääosaston tarkastus:

Espanjassa tehtiin vuoden 2001 aikana kolme tarkastuskäyntiä: yksi keskushallinnossa ja loput kaksi kahdessa autonomisessa yhteisössä. Espanjassa tilanne vaihtelee, koska hajautettu hallinto-organisaatio antaa autonomisille yhteisöille enemmän vastuuta hankkeiden hallinnosta ja valvonnasta. Tarkastusten ensimmäisten tulosten perusteella on kuitenkin nähtävissä, että paikalliset viranomaiset eivät valvo järjestelmiä ja hankkeita riittävästi. Erään hankeryhmän osalta vaikuttaa tässä vaiheessa siltä, että julkisia hankintoja koskevia määräyksiä ei olisi noudatettu.

4.2.3. Irlanti

Aluepolitiikan pääosaston tarkastus: Irlannissa ei suoritettu yhtään tarkastuskäyntiä vuoden 2001 aikana.

4.2.4. Portugali

Aluepolitiikan pääosaston tarkastus:

Portugalissa toteutettiin vuoden 2001 aikana kaksi tarkastuskäyntiä, joiden tavoitteena oli tarkastaa Portugalissa koheesiorahastoa varten luodut järjestelmät sekä tutkia neljää erillistä hanketta. Tarkastuksissa havaittiin, että valvonta on puutteellista (ensimmäisen ja toisen asteen valvonta puuttuu) ja että muun muassa henkilöstöä on liian vähän. On myös todettava, että tarkastetuissa, koheesiorahaston varoista tuetuissa neljässä hankkeessa ei ole noudatettu vuonna 1996 julkisuudesta tehtyä päätöstä.

Yhden hankkeen tuottamat tulot oli arvioitu erittäin epätarkasti, mistä seurasi, että todelliset tulot ovat huomattavasti suuremmat kuin ne tulot, jotka otettiin huomioon, kun tukihakemus jätettiin komission käsiteltäväksi.

4.2.5. Päätelmät

Vaikka aluepolitiikan pääosasto onkin suorittanut vain vähän koheesiorahastoa koskevia tilintarkastustoimia vuonna 2001, voidaan kuitenkin tuoda esiin joitakin huolenaiheita. Näitä ovat esimerkiksi EU:n rahoituksen saama riittämätön julkisuus (päätos vuodelta 1996), hylättävien menojen syntyminen, tarjouskilpailumenettelyjen toteuttaminen epätyytyttävästi, tulojen huomioimatta jättäminen, hankkeiden riittämätön valmistelu sekä maksu- ja tarkastustoiminnan erottamatta jättäminen.

Vuonna 2001 aloitettuja tarkastuksia jatketaan paljon tiiviimmin vuoden 2002 aikana. Niiden yhteydessä tutkitaan yksityiskohtaisesti neljän koheesiorahaston tukea saavan jäsenvaltion hallinto- ja valvontajärjestelmät ja tarkastetaan merkittävä määrä koheesiorahaston alaan kuuluvia suurhankkeita.

Luonnos asetukseksi neuvoston asetuksen (EY) 1164/94 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka koskevat hallinto- ja tarkastusjärjestelmiä ja menettelyä koheesiorahastosta myönnettyyn tukeen liittyvien varainhoitoa koskevien oikaisujen toteuttamiseksi, saatettiin lopulliseen muotoonsa. Komissio hyväksyy sen vuoden 2002 ensimmäisellä puoliskolla.

4.3. Väärinkäytökset ja tuen keskeyttäminen

Koheesiorahaston rahoituksen yhteydessä esiintyvistä epäsäännönmukaisuuksista ja perusteettomasti maksettujen summien takaisinperinnästä sekä tätä alaa koskevan tiedotusjärjestelmän perustamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1831/94¹³ 3 artiklan mukaan edunsaajina olevat jäsenvaltiot antavat komissiolle selvityksen epäsäännönmukaisuuksista, joista on tehty hallinnollinen tai oikeudellinen esitutkinta.

Vuodelta 2001 yksi edunsaajina olevista jäsenvaltioista, eli Kreikka, ilmoitti komissiolle neljästä väärinkäytöstapauksesta, jotka koskivat yhteensä 2 429 040 euroa. Väärinkäytöksissä oli kyse sellaisten kulujen maksamisesta, joita ei ollut otettu huomioon hankkeita hyväksyttäessä. Kyseiset tapaukset havaittiin talousministeriön valvontaosaston tekemien tarkastusten yhteydessä. Komissiolle on ilmoitettu tässä yhteydessä, että kansalliset viranomaiset ovat toteuttaneet tarvittavat toimet yhteisön taloudellisten etujen suojelemiseksi. Kolmessa näistä tapauksista menettelyt perusteettomasti maksettujen summien takaisinperimiseksi ovatkin käynnissä, kun taas neljännessä tapauksessa hankkeesta vastaavaa yrittäjää on kehoitettu korjaamaan hankkeessa ilmenneet puutteet, mikä on jo tehty.

Kolme muuta edunsaajana olevaa jäsenvaltiota ovat ilmoittaneet komissiolle edellä mainitun asetuksen perusteella, etteivät ne ole havainneet väärinkäytöksiä kyseisenä vuonna.

13 EYVL 191, 29.7.1994

5. ENNAKKO- JA JÄLKIARVIOINTI

5.1. Yleistä

Asetuksen määräysten mukaisesti komissio ja edunsaajina olevat jäsenvaltiot suorittavat hankkeiden ennakko- ja jälkiarvioinnin turvatakseen yhteisön tuen tehokkuuden.

Kaikkiin tukihakemuksiin liitetään edunsaajana olevan jäsenvaltion esittämä hankkeen ennakkoarviointi, jonka tulee osoittaa, että hankkeen tuoma sosiaalinen ja taloudellinen hyöty on keskipitkällä aikavälillä oikeassa suhteessa käytettyihin varoihin. Komissio tarkastelee arviointia käyttämällä mahdollisesti apunaan Euroopan investointipankin tai ulkopuolisten konsulttien asiantuntemusta. Tältä pohjalta komissio päättää, hyväksyykö se hankkeen, ja päättää yhteisön tuen määrästä.

Jälkiarvioinnissa, joka suoritetaan hankkeen edettyä käyttöönottovaiheeseen, arvioidaan, onko alun perin asetetut tavoitteet saavutettu tai tullaanko ne saavuttamaan sekä hankkeen vaikutukset ympäristöön.

5.2. Hankkeiden käsittely ja ennakkoarviointi

Komissio teki vuonna 2001 suurhankkeiden kustannus-hyötyanalyysijä koskevan oppaan päivityksen yhteydessä merkittävää sisäistä työtä, jolla pyritään parantamaan eri hankkeiden taloudellisten ennakkoanalyysien johdonmukaisuutta. Pohdinnan kohteina olivat erityisesti käytetty diskonttauskerroin, saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt vesihuoltohankkeissa, sellaisten kustannusten huomioon ottaminen hankkeen kannattavuuden arvioinnissa, jotka ovat syntyneet ennen hankkeen esittämistä komissiolle, sekä rahoituskulujen mahdollinen seuranta. Pohdinnan tulokset esitetään jäsenvaltioille keskusteltaviksi vuonna 2002.

5.3. Yhteistyö EIP:n kanssa hankkeiden arvioinnissa

Toimielinten vuonna 2000 tekemän, vuoteen 2006 voimassa olevan puitesopimuksen mukaan komissio voi pyytää Euroopan investointipankilta teknistä apua koheesiorahastosta tuettavien hankkeiden sekä EAKR:n tukemien tai ISPA:sta rahoitettujen hankkeiden arviointiin. Komissio saa lisäksi järjestelmällisesti EIP:ltä kaikki tarvittavat tiedot jollekin näistä kolmesta rahastosta esitetyistä hankkeista, joita pankki on itse päättänyt tukea.

Vuonna 2001 komissio tilasi EIP:ltä yli 20 analyysiä koheesiorahastosta tuettavista hankkeista. Hankkeet toteutetaan pääosin Espanjassa ja ne koskevat enimmäkseen liikennealaa. Asiantuntija-arvioiden perusteella komissio pyysi jäsenvaltioita muuttamaan eräitä hankkeita tai täydentämään alustavia tutkimuksia. Yhteistyön ansiosta pystyttiin erityisesti supistamaan eräitä liikennealan hankkeita ja saatiin siten investointikustannukset pienemmiksi vaarantamatta tavoitteiden toteutumista sekä ennakoimaan jätevedenpoistohankkeiden toteutukseen liittyviä mahdollisia teknisiä tai hallinnollisia vaikeuksia.

5.4. Rahaston taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus jäsenvaltioissa ja taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen Euroopan unionissa, mukaan lukien vaikutukset työllisyyteen

Koheesiorahastosta annetussa asetuksessa komissio veloitetaan arvioimaan rahaston tukien vaikutuksia taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen, mukaan lukien vaikutukset työllisyyteen, sekä jokaisen hankkeen osalta että koko yhteisön tuen osalta.

Vuonna 2001 tehty suurhankkeiden kustannus-hyötyanalyysijä koskevan oppaan päivitystyö parantaa kunkin hankkeen sosiaalis-taloudellisten vaikutusten arviointia ennakko- ja jälkiarviointien yhteydessä. Uudessa oppaassa, jonka odotetaan ilmestyvän keväällä 2002, esitetään käytännön esimerkkejä kustannus-hyötyanalyysistä liikenne- ja ympäristöalan hankkeissa. Esimerkeillä havainnollistetaan, mitä vaatimuksia komissio asettaa sille esitettyjen hankkeiden analysoinnille. Johdonmukaisempien analyysien ansiosta myös yhteisön toimien kokonaisvaikutusten arviointi helpottuu.

5.5. Jälkiarviointiohjelma

Vuonna 1998 käynnistettiin kolmivuotinen jälkiarviointiohjelma. Hankkeita on arvioitu yhteensä 120, joista 60 on ympäristöalan hankkeita ja 60 liikennealan hankkeita.

5.5.1. Ympäristö

Ympäristöalan hankkeiden toteuttamisessa ei ole ilmennyt suuria ongelmia, ja hankkeille asetetut tavoitteet on saavutettu. Hankkeiden suunnittelu-, rakennus- ja käyttövaiheet on toteutettu kaiken kaikkiaan tyydyttävästi, vaikka eräillä puhdistamoilla onkin jouduttu tekemään lisätöitä ja vaikka eräiden jätehuoltohankkeiden määräaika on pidennetty sen vuoksi, että käyttäjät ovat yllättäen suhtautuneet vastahakoisesti erillisen keräyksen asettamiin rajoituksiin.

Hankkeiden ympäristövaikutukset ovat olleet erittäin tyydyttäviä erityisesti viemärintiuhankkeissa, joiden vaikutukset ovat välittömät. Hankkeiden sosiaaliset vaikutukset, jotka ovat näkyneet elinolojen paranemisena ja uusien työpaikkojen syntymisenä, ovat olleet erittäin myönteisiä ja mitattavissa myös maan arvon nousuna tai matkailun ja talouselämän kehittymisenä uusien infrastruktuurien palvelemilla alueilla.

5.5.2. Liikenne

Liikennealan hankkeiden toteutuksessa on sitä vastoin törmätty useisiin vaikeuksiin, jotka ovat johtaneet enemmän tai vähemmän merkittäviin lisäkustannuksiin ja aikataulujen viivästymiseen. Syynä ovat olleet odotettua suuremmat lunastuskustannukset, hintojen nousu rakennusvaiheen aikana, alkuperäiseen hankkeeseen tehdyt muutokset, hallinnolliset tai institutionaaliset ongelmat jne.

Hankkeiden sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset ovat kuitenkin kokonaisuudessaan erittäin myönteiset, ja alueiden välistä taloudellista ja sosiaalista lähentymistä koskevat poliittiset tavoitteet ovat toteutuneet odotettua paremmin. Uudet infrastruktuurit säästävät aikaa ja parantavat turvallisuutta usein merkittävästi. Liikenne Euroopan laajuisessa liikenneverkossa on lisääntynyt odotettua enemmän.

Hankkeiden ansiosta yhteydet yhteisön eräille alueille ovat parantuneet huomattavasti, syrjäisten alueiden taloudellinen eristyneisyys on vähentynyt, rajavaikutukset ovat lieventyneet ja kaupunkialueiden ruuhkaisuus on voimakkaasti vähentynyt uusien infrastruktuurien rakentamisen myötä. Hankkeiden toteutus on vaikuttanut maltillisesti työpaikkojen luomiseen. Ympäristöön on kiinnitetty runsaasti huomiota: tukihakemuksiin oli liitetty ympäristövaikutusanalyysi, ja hankkeiden mahdollisten haitallisten vaikutusten torjumiseksi on toteutettu useita toimenpiteitä.

6. TOIMIELINTEN VÄLINEN VUOROPUHELU, TIEDOTTAMINEN JA JULKISUUS

6.1. Vuosikertomuksen 2000 esittäminen

6.1.1. Euroopan parlamentti

Euroopan parlamentti oli kertomuksessaan¹⁴, tyytyväinen vuosikertomukseen rahaston toiminnan keskeisenä arviointivälineenä.

Se huomauttaa kuitenkin, että komissio ei ollut kovin tyytyväinen ennakoarviointien laatuun. Lisäksi Euroopan parlamentti korostaa, että komission vuonna 2000 tekemien tarkastusten lukumäärä oli sen mielestä riittämätön, sillä tarkastuksia tehtiin vähemmän kuin edellisinä vuosina.

Vuonna 2001 aloitettuja tarkastuksia jatketaan paljon tiiviimmin vuoden 2002 aikana.

Parlamentti muistuttaa myös, että komission on jatkettava julkisiin hankintoihin liittyvien, avoimuutta koskevien sääntöjen tarkkaa noudattamista.

6.2. Tiedottaminen jäsenvaltioille

Brysselissä pidettiin 24. lokakuuta 2001 tiedotuskokous 15 jäsenvaltion kanssa.

Komissio esitteli kokouksessa luonnoksen kertomukseksi koheesiorahaston toiminnasta vuonna 2000. Komissio jakoi myös luonnoksen asetukseksi hallinto- ja tarkastusjärjestelmistä sekä koheesiorahastosta myönnettyyn tukeen liittyvistä oikaisuksista. Asetusluonnoksen eräistä artikloista keskusteltiin.

6.3. Muut tiedotustapahtumat

6.3.1. Tiedottaminen yhteiskuntaelämän osapuolille

Yhteiskuntaelämän osapuolten kanssa pidettiin kokous 14. maaliskuuta 2001. Kokouksessa esitettiin katsaus koheesiorahaston toimintaan vuonna 2000.

6.4. Komission julkisuus- ja tiedotustoimet

Komissio toimi erityisen aktiivisesti julkaisujen parissa vuonna 2001 uusimalla esitekokoelmansa (antologiat maittain, menestystarinat aiheittain ja esitteet aluetyypeittäin). Uusissa esitteissä tuodaan esiin esimerkkejä koheesiorahastosta tuetuista onnistuneista hankkeista.

Vuosikertomus julkaistiin asianmukaisessa muodossa, ja sen tiivistelmä julkaistiin aluepolitiikan pääosaston Inforegio-tiedotuslehdessä.

Tiedotuskokousten, konferenssien ja näyttelyjen kaltaisiin tilaisuuksiin valmistellaan tapauskohtaisesti materiaalia (siirrettäviä kojuja, tietokoneella suunniteltuja diaesityksiä ja graafisia esityksiä, audiovisuaalista materiaalia ja painotuotteita). Osa

14 Maurizio Turcon kertomus

tästä tiedotusmateriaalista on saatavissa suoraan komission Europa-palvelimen Inforegio-sivuilta.

Komissio järjesti lisäksi kokouksia Portugalin ja Kreikan viranomaisten kanssa aluepolitiikkaa ja koheesiota koskevasta tiedotuksesta ja julkisuudesta. Kokouksissa käsiteltiin myös koheesiorahastoa koskevaa tiedottamista.

LIITE I

Vuonna 2001 tehdyt tarkastuskäynnit

Kreikka

- Maaliskuu Kozanin jätevedenpuhdistamo
- Maaliskuu Tekninen kokous, jossa käsiteltiin maantie-, rautatie- ja satamahankkeita.
- Huhtikuu Tekninen kokous, jossa käsiteltiin koheesiorahastosta tuettaviin ympäristöhankkeisiin haettuja muutoksia.
- Toukokuu Koheesiorahastosta tuettavien hankkeiden seurantakomitean kokous.
- Toukokuu Maantie- ja rautatiehankkeisiin liittyvä kokous talousministeriön kanssa.
- Kesäkuu Koheesiorahastosta tuettavan hankkeen avaaminen Ateenassa ja koheesiorahastosta tuettavia hankkeita koskeva koulutusseminaari.
- Heinäkuu Koheesiorahastosta tuettavia hankkeita koskeva kokous ympäristöministeriössä.
- Lokakuu Epeiroksen alueella koheesiorahastosta tuettavia hankkeita koskeva kokous.

Espanja

Espanjassa tehtiin seuraavat tarkastuskäynnit alueittain lueteltuina:

- Tammikuu Nuolijunahanke. Madrid–Barcelona–Ranskan raja. Käynti EIP:n edustajien kanssa arviointiraportin päivityksen yhteydessä.
- Heinäkuu Barcelona. Hanke 2000.ES.16.CPE.061. Besos-joen suiston ympäristön kunnostaminen. Vaihe II. Käynti paikalla hankkeen arvioinnin yhteydessä hankkeelle asetetun ympäristötavoitteen selville saamiseksi hankkeesta vastaavilta viranomaisilta.

Irlanti

25.–27. maaliskuuta - Dublin

Hanke N:o 96/07/61/011 – Julkisuus ja tiedottaminen: Komissiolle tiedotettiin hankkeen edistymisestä ja syistä, joiden vuoksi hanke sai lisäaikaa. Komissio arvioi, miten merkittävä vaikutus hankkeella oli sen lisäksi, että siinä noudatettiin 25 päivänä kesäkuuta 1996 tehtyä komission päätöstä 96/455/EY.

Three Rivers-hanke: N:o 94/07/61/014 (Suir-joen valuma-alueen veden laadunhallintajärjestelmä), N:o 95/07/61/001 (Boyne-joen suistoalueen

suojeluohjelma), N:o 94/07/61/015 (Liffey-joen suistoaluetta koskeva suunnitelma): Komissio tiedusteli, miksi näistä kolmesta päätöksestä oli liitetty osia suistoalueen seuranta- ja hoitohankkeeseen ja vaati, että kunkin hankkeen osista tehdään täydellinen ja avoin rahoitus selvitys.

Hanke N:o 95/07/61/013 – Dublinin vesihuolto III: Tarkastuskäynnin tarkoituksena oli varmistaa edistyminen hankesuunnittelun niissä osissa, jotka vaativat lisää aikaa (Stillorganin altaat) sekä varmistaa, että töihin oli tehty koheesiorahaston tukipäätöksessä edellytetyt muutokset (Dun Laoghaire/ Killiney).

Hanke N:o 96/07/61/001 – Dublinin vesiensuojelu: Tarkastuskäynnin tarkoituksena oli varmistaa Dublinin vesiensuojelustrategian laatiminen ja vahvistaa, että hanke tarvitsee lisää aikaa. Lisäksi haluttiin varmistaa, että hankkeen yhteydessä toteutettava työ määrä vastaa tukipäätöksen kuvausta.

Hanke N:o 99/07/61/003 – Dublinin alueen jätevesihuolto (käsittelylaitos), vaihe V: Tarkastuskäynnin tarkoituksena oli varmistaa Dublinin Ringsendissä sijaitsevan käsittelylaitoksen rakennustöiden edistyminen. Tarkastuskäynnillä hanke esiteltiin lyhyesti työmaan toimistossa ja lisäksi tutustuttiin käynnissä oleviin laajoihin rakennustöihin. Yhtiö on tuottanut ajankohtaista tiedotusaineistoa ja valokuvia laitoksesta.

Hanke N:o 98/07/61/004 – Dublinin alueen jätevesihuolto (Dublinin merenalainen vesijohto). Tarkastuskäynti oli osa Ringsendin käsittelylaitoksen esittelyä ja siihen kuului lyhyt tutustuminen vesijohdon rakennustyömaahan Ringsendissä sekä luonnonsuojelualueella ja merenrannalla olevien tiedotustaulujen tarkastaminen. Merenranta on aidattu vesijohdon kulkuväylän mukaisesti.

Hanke N:o 99/07/65/002 – Heuston Station ja lounaisen rautatiekäytävän laajentaminen: Tarkastuskäynnin tarkoituksena oli tarkistaa alustavasti äskettäin hyväksytty Heuston Station -hanke ja lounaisen rautatiekäytävän laajentaminen.

17. toukokuuta - Dublin

Hanke N:o 96/07/65/010 – M50 Southern Cross -moottoritie: Käynnin tarkoituksena oli tarkistaa miten hankkeen valmistuminen on edistynyt. Tavoitteena on tien avaaminen liikenteelle kesällä 2001 sekä tähänastisten tiedotusta ja julkisuutta koskevien järjestelyjen tarkastaminen.

Portugali

Tarkastuskäynnit

– 4. toukokuuta – Setúbal

Hanke nro 97.10.61.018 – Setúbalin viemäröintijärjestelmä keskusviemäreineen ja jätevedenpuhdistamo.

– 5. ja 6. kesäkuuta – Vila Nova de Gaia, Esposende ja Vila do Conde

Hanke nro 94/10/61/010-011; 97/10/61/004 – Vila Nova de Gaian viemäröintijärjestelmä ja jätevedenpuhdistamot.

Hanke nro 95/10/61/015 – Esposenden viemäröintijärjestelmä ja jätevedenpuhdistamot.

Hanke nro 96/10/61/019 – Vila do Condén eteläinen keskusviemäri.

– 26/11/2001 – Madeira (Funchal)

Hanke nro 2001/PT/16C/PE/002 – Madeiran saariston vesihuollon parantaminen

– 22/6/2001 – Madeira (Funchal)

Hankkeet nro 96/10/61/007 ja 2000/PT/16/C/PE/002 – Madeiran saariston jätteenkäsittelylaitoksen I ja II vaihe.